

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
ЗА 2021. ГОДИНУ**

Требиње, јун 2022. године

САДРЖАЈ

1.	ПРАВНИ ОСНОВ ЗА РЕГУЛАЦИЈУ ЕНЕРГЕТСКОГ СЕКТОРА И НАДЛЕЖНОСТИ РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ	7
2.	КЉУЧНЕ АКТИВНОСТИ РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ	11
2.1.	СЈЕДНИЦЕ, САСТАНЦИ И ЈАВНЕ РАСПРАВЕ	11
2.2.	РЕГУЛИСАЊЕ СЕКТОРА ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ	12
2.2.1.	Доношење и одобравање правила и прописа.....	12
2.2.2.	Издавање дозвола	15
2.2.2.	Надгледање пословних активности корисника дозвола	17
2.2.3	Издавање сертификата за производно постројење	18
2.2.4	Надгледање испуњености критеријума на основу којих је издат сертификат за производно постројење.....	19
2.2.5	Регулација цијена.....	19
2.2.6	Право на подстицај производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији	21
2.2.7	Тржиште електричне енергије	23
2.3	РЕГУЛИСАЊЕ СЕКТОРА ПРИРОДНОГ ГАСА.....	28
2.3.1.	Доношење и одобравање правила и прописа.....	28
2.3.2.	Цертификација оператера транспортног система.....	28
2.3.3.	Издавање дозвола	29
2.3.4.	Издавање претходног одобрења за изградњу директног гасовода	30
2.3.5.	Давање сагласности на акта	30
2.3.6.	Надгледање пословних активности корисника дозвола	30
2.3.7.	Регулација цијена и отварање тржишта природног гаса.....	31
2.3.8.	Заштита купаца природног гаса	32
2.4.	РЕГУЛИСАЊЕ СЕКТОРА НАФТЕ И ДЕРИВАТА НАФТЕ	33
2.4.1.	Доношење и одобравање правила и прописа.....	33
2.4.2.	Издавање дозвола	33
2.4.3.	Надгледање пословних активности корисника дозвола	33
2.4.4.	Регулација цијена и отварање тржишта нафте и деривата нафте	33
2.4.5.	Заштита купаца у сектору нафте и деривата нафте	34
2.5.	САРАДЊА	34
2.5.1.	Енергетска заједница	34
2.5.2.	ЕРРА – Регионално удружење енергетских регулаторних тијела	38
2.5.3.	Сарадња са Министарством енергетике и рударства Републике Српске	39
2.5.4.	Сарадња са другим регулаторним комисијама	39
2.5.5.	Сарадња са осталим институцијама	39

2.5.6.	Учешће у раду конференција, семинара и других стручних скупова	41
3.	ЗАПОСЛЕНИ, ОРГАНИЗАЦИЈА И ЈАВНОСТ РАДА	41
3.1.	ЗАПОСЛЕНИ И ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА У РЕГУЛАТОРНОЈ КОМИСИЈИ	41
3.2.	ЈАВНОСТ РАДА РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ	41
4.	ФИНАНСИРАЊЕ РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ	42
4.1	ФИНАНСИРАЊЕ.....	42
4.2.	РЕВИЗОРСКИ ИЗВЈЕШТАЈ.....	42
5.	ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ	45

ПРЕДГОВОР

У Извјештају о раду Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске дат је детаљан преглед активности, које је спроводила Регулаторна комисија у 2021. години у вршењу законом утврђених надлежности.

Одредбом члана 26. Закона о енергетици прописана је обавеза Регулаторној комисији, као независном регулаторном тијелу, да најмање једном годишње поднесе Извјештај о свом раду Народној скупштини Републике Српске.

Као и у претходном периоду, Регулаторна комисија се и у овој години свог функционисања суочавала са великим изазовима, како оним који се тичу унапређења законодавног и регулаторног оквира у енергетском сектору у Републици Српској, с циљем да се у тржишним условима обезбиједи приступ мрежи, сигурност снабдијевања енергијом и одрживи развој, тако и са евидентним промјенама на самом тржишту енергије у Републици Српској и посљедицама изазваним пандемијом вируса COVID-19.

Регулаторна комисија све одлуке доноси на основу законом утврђене надлежности. Током 2021. године, Регулаторна комисија је одржала 35 редовних сједница, на којима су донесене одлуке, сагласности, рјешења и друга акта из дјелокруга рада - издавање и одузимање дозвола, надзор тржишта енергије, заштита купаца, регулација цијена у дијелу који се односи на универзалну услугу, обновљиве изворе енергије и друге послове из надлежности Регулаторне комисије.

С обзиром да је од 1. јануара 2021. године ступио на снагу нови Закон о електричној енергији, Регулаторна комисија је велики дио својих активности посветила доношењу подзаконских аката који из њега проистичу и даљем процесу развоја тржишта електричне енергије, али и природног гаса. Један од основних циљева у процесу развоја тржишта јесте и право купца на слободан избор снабдјевача електричном енергијом и обратно, омогућавање јасних, јавних и непристрасних услова под којима снабдјевачи врше дјелатност снабдијевања купаца електричном енергијом или природним гасом. У том смислу, овдје посебно желимо истаћи да од 1. јануара 2015. године сви купци електричне енергије у Републици Српској имају право на слободан избор снабдјевача. Међутим, у циљу заштите купаца, домаћинства и мали купци у сектору електричне енергије имају право и на снабдијевање од јавних снабдјевача по регулисаним цијенама, док остали купци имају право на резервно снабдијевање у ограниченом периоду. Такође, и у сектору природног гаса купци имају право на слободан избор снабдјевача, при чему купци из категорије домаћинства имају право на снабдијевање од стране јавног снабдјевача. Иако су у протеклој години остварени велики помаци у развоју малопродајног тржишта електричне енергије, прије свега кроз раздвајање јавног снабдјевача од оператора дистрибутивног система, свјесни смо да су пред нама велике обавезе на отклањању преосталих препрека на путу ка практичној примјени права и обавеза купаца, снабдјевача, произвођача, а посебно оператора система (дистрибутивног, односно преносног или транспортног) у тржишним условима, а позитивни ефекти отварања и развоја тржишта очекују се у наредним годинама.

Либерализацијом тржишта електричне енергије и природног гаса, питање заштите купаца добија на значају, посебно када се ради о тржишту у развоју какво је наше. Законодавни оквир је дефинисао институције надлежне за заштиту купаца, од Владе Републике Српске

до Регулаторне комисије и јавних снабдјевача. У претходном периоду, Регулаторна комисија је предузела одређене активности на унапређењу мјера за заштиту купаца. Ове мјере подразумијевају прописивање и спровођење права купаца која се односе на закључивање уговора о купопродаји електричне енергије и природног гаса са унапријед дефинисаним условима, равноправан и јаван начин приступа и прикључења на дистрибутивну мрежу, ефикасно рјешавање спорова, обавјештавање о цијенама и тарифама на прикладан начин и благовремено информисање о њиховим промјенама, као и добијање других информација од значаја за односе купац/снабдјевач/оператор система. У једном развијеном и функционалном тржишту, од великог значаја јесте питање заштите социјално угрожених купаца, те сматрамо да би, у складу са одредбама Закона о електричној енергији, требало успоставити механизме који се односе на енергетски заштићене купце.

Улога Регулаторне комисије у систему подстицања производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији обухвата широк спектар активности. Ове активности обухватају издавање сертификата за производна постројења која производе електричну енергију из обновљивих извора енергије или у ефикасној когенерацији, доношење рјешења о праву на подстицај, утврђивање гарантованих откупних цијена и премија, утврђивање накнаде за подстицање које плаћају купци електричне енергије, као и прибављање сагласности Владе Републике Српске на поједине одлуке комисије. Велики је изазов пред Регулаторном комисијом да се функционисање система подстицања производње електричне енергије из обновљивих извора учини ефикаснијим, а свакако и одрживим. У том смислу, очекују се позитивне промјене ступањем на снагу и примјеном новог Закона о обновљивим изворима енергије.

Сектор природног гаса Републике Српске карактерише, прије свега, неразвијеност гасне мреже и низак степен гасификације домаћинстава. Поред тога, од утицаја је свакако и недостатак законодавства у сектору природног гаса у Федерацији Босне и Херцеговине. Унапређењем законодавног оквира у Републици Српској у претходним годинама, чини се да је ипак овај утицај мањи него у претходним годинама. Активности Регулаторне комисије у сектору природног гаса у Републици Српској, имајући у виду ове специфичне услове, биле су усмјерене на дјелатност транспорта и управљања транспортним системом природног гаса и окончање поступка сертификације оператора транспортног система, као и унапређење правила рада оператора транспортног и дистрибутивног система и на усклађивање одредби општих услова снабдијевања купаца природним гасом.

Поред тога, посебно треба нагласити да су током претходне године спроведене активности на издавању дозволе за транспорт и управљање транспортним системом сертификованом оператору транспортног система природног гаса у Републици Српској. Ова активност је изазвала велику пажњу у цијелој Босни и Херцеговини а, због начина спровођења поступка, и у Секретаријату Енергетске заједнице. Сертификација оператора транспортног система природног гаса и издавање дозволе за обављање дјелатности свакако ће омогућити функционисање оператора транспортног система у пуном капацитету са тарифним системом за коришћење транспортног система, заснованим на принципу улаз-излаз, који омогућава једноставан, транспарентан и равноправан улазак нових снабдјевача на тржиште природног гаса у Републици Српској, те допринијети развоју тржишта природног гаса у Републици Српској.

Неопходно је напоменути да је на тржишту природног гаса дошло до значајног помака, прије свега у дијелу утврђивања тарифних ставова за све дионице транспортног система у

Републици Српској. Радови на изградњи нове инфраструктуре, питања именовања јавног и резервног снабдјевача, као и завршетак поступка сертификације свих оператора транспортног система природног гаса су свакако велики изазови који стоје у наредном периоду како пред Регулаторном комисијом, али исто тако и другим институцијама у Републици Српској и привредним друштвима из сектора природног гаса.

Регулаторна комисија је и ове године значајне ресурсе усмјеравала на сарадњу са другим институцијама у Републици Српској и Босни и Херцеговини пружајући им подршку на изради закона и других прописа, извјештаја, анализа и слично, уважавајући значај успостављања правног и регулаторног оквира за функционисање енергетског сектора у Републици Српској, Босни и Херцеговини и у региону.

У циљу наставка развоја тржишта, повећања сигурности снабдијевања и заштите купаца, неопходно је извршити, прије свега, потпуну примјену законодавства у сектору енергетике усклађеног са одредбама Трећег енергетског пакета.

Сам Извјештај о раду Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске је подијељен на цјелине у којима су представљене најзначајније активности Регулаторне комисије, које се односе на:

- показатеље о одржаним редовним сједницама, интерним састанцима и јавним разматрањима, као и броју и врсти донесених аката,
- активности у сектору електричне енергије,
- активности у сектору природног гаса,
- активности у сектору нафте и деривата нафте,
- сарадњу у раду са другим регулаторним комисијама у БиХ, министарствима у Републици Српској/Босни и Херцеговини те учешће у раду скупова који су од значаја за рад Регулаторне комисије,
- запослене у Регулаторној комисији и
- финансирање и финансијске показатеље пословања у 2021. години.

Регулаторна комисија, поред овог Извјештаја о раду који се, у складу са законом, доставља Народној скупштини Републике Српске, израђује и Регулаторни извјештај о тржишту електричне енергије, природног гаса и нафте и деривата нафте у Републици Српској за 2021, који садржи показатеље тржишта електричне енергије, природног гаса и нафте и деривата нафте у Републици Српској, а који је Регулаторна комисија припремила на основу података добијених од корисника дозвола за обављање дјелатности у поменутих секторима, уважавајући своје надлежности у појединим секторима.

Наведени Регулаторни извјештај, који је информативног карактера, достављен је као прилог Извјештају о раду у циљу информисања, те је заинтересованим лицима доступан на интернет страници Регулаторне комисије (www.reers.ba).

Предсједник
Владислав Владичић

1. Правни основ за регулацију енергетског сектора и надлежности Регулаторне комисије

Правни основ за регулацију енергетског сектора, на основу кога је Регулаторна комисија проводила своје активности у 2021. години, чине:

➡ закони:

- Закон о енергетици (Службени гласник Републике Српске, број 49/09),
- Закон о електричној енергији (Службени гласник Републике Српске, број 68/20),
- Закон о гасу (Службени гласник Републике Српске, број 22/18 и 15/21),
- Закон о нафти и дериватима нафте (Службени гласник Републике Српске, број 36/09 и 102/12) и
- Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији (Службени гласник Републике Српске, број 39/13, 108/13, 79/15 и 29/19), као и

➡ подзаконска акта:

- Статут Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске - пречишћени текст (Службени гласник Републике Српске, број 59/21),
- Пословник о раду Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске (Службени гласник Републике Српске, број 59/10),
- Општи услови за испоруку и снабдијевање електричном енергијом – пречишћени текст (Службени гласник Републике Српске, број 90/12, 81/19 и 63/21),
- Правилник о издавању дозвола (Службени гласник Републике Српске, број 7/19 и 75/21),
- Правилник о тарифној методологији и тарифном поступку за електричну енергију (Службени гласник Републике Српске, број 96/12 и 15/15),
- Правилник о снабдијевању електричном енергијом и промјени снабдјевача, (Службени гласник Републике Српске, број 74/21),
- Правилник о методологији за утврђивање цијена јавног и резервног снабдјевача електричном енергијом (Службени гласник Републике Српске, број 74/21),
- Одлука о тарифном систему за продају електричне енергије и коришћење дистрибутивне мреже (Службени гласник Републике Српске, број 61/16),
- Правилник о методологији за утврђивање накнаде за прикључење на дистрибутивну мрежу (Службени гласник Републике Српске, број 123/08),
- Правилник о тарифној методологији и тарифном систему за транспорт и складиштење природног гаса (Службени гласник Републике Српске, број 51/14 и 30/18),
- Правилник о тарифној методологији и тарифном поступку за дистрибуцију природног гаса и снабдијевање природним гасом (Службени гласник Републике Српске, број 51/14),
- Правилник о методологији за обрачунавање трошкова прикључења на дистрибутивни или транспортни систем природног гаса (Службени гласник Републике Српске, број 51/14),
- Правилник о сертификацији оператера транспортног система природног гаса (Службени гласник Републике Српске, број 31/19),
- Правилник о изградњи директних гасовода (Службени гласник Републике Српске, број 34/19),
- Правилник о промјени снабдјевача природним гасом (Службени гласник Републике Српске, број 38/19),

- Правилник о снабдијевању посљедњег избора природним гасом (Службени гласник Републике Српске, број 38/19),
- Правилник о јавном разматрању и поступку рјешавању спорова жалби (Службени гласник Републике Српске, број 74/21),
- Правилник о повјерљивим информацијама (Службени гласник Републике Српске, број 10/07),
- Правилник о извјештавању (Службени гласник Републике Српске, број 64/12),
- Правилник о издавању сертификата за производно постројење које производи електричну енергију из обновљивих извора енергије или у ефикасној когенерацији (Службени гласник Републике Српске, број 112/13, 60/16, 112/17 и 85/21),
- Правилник о издавању гаранција о поријеклу електричне енергије (Службени гласник Републике Српске, број 1/14),
- Правилник о подстицању производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији (Службени гласник Републике Српске, број 114/13, 88/14, 43/16, 29/19 и 79/19),
- Одлука о јединственом регулаторном контном плану (Службени гласник Републике Српске, број 39/10),
- Одлука о висини једнократних регулаторних накнада (Службени гласник Републике Српске, број 87/21),
- Одлука о висини гарантованих откупних цијена и премија за електричну енергију произведену из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији (Службени гласник Републике Српске, број 41/20 и 8/21),
- Одлука о висини накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији (Службени гласник Републике Српске, број 5/21)
- Одлука о давању сагласности на Правила рада за спровођење система подстицања (Службени гласник Републике Српске, број 03/20),
- Акциони план Републике Српске за кориштење обновљивих извора енергије (Одлука о усвајању акционог плана Републике Српске објављена је у Службеном гласнику Републике Српске, број 111/15, 5/16, 97/18, 3/20 и 124/20).

Основне надлежности Регулаторне комисије у сектору електричне енергије су прописане одредбама Закона о електричној енергији, и у 2021. години су се односиле на следеће:

- 1) уређивање односа између производње, дистрибуције, снабдијевања и купаца електричне енергије, укључујући и трговце електричном енергијом,
- 2) вршење надзора над радом електроенергетских субјеката на тржишту електричне енергије,
- 3) издавање и одузимање дозволе за обављање електроенергетских дјелатности и вођење регистра дозвола,
- 4) доношење методологије за утврђивање накнаде за коришћење дистрибутивне мреже (дистрибутивна мрежна тарифа),
- 5) доношење тарифног система за продају електричне енергије и коришћење дистрибутивне мреже,
- 6) утврђивање тарифних ставова за кориснике дистрибутивних система (дистрибутивна мрежна тарифа),
- 7) утврђивање начина поравнања прихода остварених примјеном јединствених тарифних ставова за коришћење дистрибутивне мреже на територији Републике Српске,

- 8) доношење методологије за утврђивање тарифних ставова за коришћење затвореног дистрибутивног система,
- 9) давање сагласности на тарифне ставове за кориснике затворених дистрибутивних система, те у случају неусаглашености са методологијом утврђивање прописаних тарифних ставова,
- 10) доношење методологије за утврђивање накнаде за прикључење на дистрибутивну мрежу,
- 11) утврђивање накнаде за прикључење коју плаћају корисници за прикључење на дистрибутивну мрежу,
- 12) израду и јавно објављивање на својој интернет страници годишњег извјештаја о тржишту електричне енергије, укључујући податке о нивоу развоја тржишта, те оствареном нивоу конкурентности,
- 13) доношење методологије за утврђивање цијена јавног снабдијевања,
- 14) одобравање цијене јавног снабдијевања купаца који имају право на универзалну услугу,
- 15) доношење методологије за утврђивање цијене резервног снабдијевања, те праћење њене примјене,
- 16) доношење методологије за обрачун неовлашћено утрошене електричне енергије,
- 17) давање сагласности на цјеновник нестандартних услуга оператора дистрибутивног система,
- 18) вршење надзора над примјеном тарифа, накнада и цијена утврђених у складу са овим законом,
- 19) давање сагласности на десетогодишњи план развоја и трогодишњи план инвестиција оператора дистрибутивног система,
- 20) анализирање и праћење односа на тржишту електричне енергије, конкуренције на тржишту, те свако нарушавање или ограничење конкуренције или монополско понашање,
- 21) надзирање и праћење појаве рестриктивних уговорних пракси, укључујући одредбе о ексклузивитету, које могу спријечити купце који нису домаћинства и мале купце да истовремено закључе уговоре са више снабдјевача или ограниче њихов избор,
- 22) доношење мјера за функционисање отвореног конкурентног тржишта електричне енергије у Републици Српској, као и спречавање нелојалне конкуренције,
- 23) доношење општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом,
- 24) доношење правила о поступку промјене снабдјевача,
- 25) праћење слободе уговарања код уговора о снабдијевању и дугорочних уговора,
- 26) обезбјеђењем, у сарадњи са другим надлежним тијелима, институционалне заштите права крајњих купаца, укључујући право на правичан и недискриминаторски третман, на пружање квалитетних услуга и конкуренцију,
- 27) вршење надзора над извршавањем обавезе јавне услуге,
- 28) вршење контроле рачуна електроенергетских субјеката и евентуално постојање унакрсног субвенционисања између дјелатности за субјекте који обављају дјелатност у систему јавне услуге,
- 29) праћење сигурности рада и поузданости дистрибутивне мреже,
- 30) одређивање оператору дистрибутивног система нивоа дозвољених губитака електричне енергије, те налагање предузимања мјера за подстицање енергетске ефикасности у сврху управљања потражњом,

- 31) налагање оператору дистрибутивног система спровођења мјера за унапређивање квалитета услуга,
- 32) доношење прописа о квалитету снабдијевања, укључујући и накнаде за одступање од прописаних стандарда и праћење индикатора квалитета снабдијевања (квалитет комерцијалних услуга, континуитет испоруке и квалитет напона) дефинисане стандардима квалитета које прописује Регулаторна комисија,
- 33) прописивање оператору дистрибутивног система обима и садржаја података који се купцу достављају редовно, и по захтјеву купца, те начин и поступак извјештавања, у циљу избора снабдјевача,
- 34) праћење улагања у производне и дистрибутивне капацитете с циљем обезбјеђења сигурности снабдијевања,
- 35) обезбјеђивање да у случају одбијања приступа мрежи надлежни оператор дистрибутивног система достави све релевантне информације о мјерама које је потребно предузети за развој мреже,
- 36) рјешавање спорова између учесника на тржишту, у складу с овим законом,
- 37) обезбјеђивање јавности рада и заинтересованим субјектима омогућавање приступа информацијама које према прописима и актима Регулаторне комисије немају карактер повјерљивости,
- 38) приступ рачунима електроенергетских субјеката и праћење спровођење обавезе раздвајања рачуна,
- 39) прописивање правила извјештавања, обрасце за доставу података, динамику и начин доставе извјештаја од електроенергетских субјеката,
- 40) доношење правила за вођење књиговодствених евиденција ради спровођења одредаба овог закона у вези са раздвајањем рачуна,
- 41) одобравање правила за електронску размјену података на малопродајном тржишту електричне енергије која доносе оператори дистрибутивног система,
- 42) одлучивање о другим питањима, у складу са овим законом и другим прописима у области енергетике, а који се односе на регулисање односа између субјеката на тржишту електричне енергије и вршење надзора.

Основне надлежности Регулаторне комисије, прописане одредбама Закона о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији, односе се на следеће:

- 1) издавање сертификата за производна постројења за производњу електричне енергије користећи обновљиве изворе енергије или у ефикасној когенерацији,
- 2) издавање гаранција о поријеклу за електричну енергију произведену из обновљивих извора енергије,
- 3) доношење правилника о подстицању производње електричне енергије из обновљивих извора и ефикасне когенерације, уз сагласност Владе Републике Српске,
- 4) одређивање гарантоване откупне цијене и премије, уз сагласност Владе Републике Српске,
- 5) издавање рјешења о праву на подстицај и
- 6) одређивање висине накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, уз сагласност Владе Републике Српске.

У сектору природног гаса, надлежност Регулаторне комисије прописана је Законом о гасу, а основне надлежности обухватају следеће:

- 1) утврђивање методологије за обрачун или утврђивање услова за утврђивање накнаде за прикључења на транспорт, дистрибуцију и складиштење природног гаса и накнаде за дебаланс, као и давање сагласности на утврђене накнаде,
- 2) утврђивање методологије и давање сагласности на тарифе за приступ транспортном, дистрибутивном и складишном систему природног гаса,
- 3) утврђивање методологије за одређивање тарифа за снабдијевање у обавези јавне услуге и тарифа природног гаса у случају снабдијевања посљедњег избора и давања сагласности на тарифе,
- 4) доношење правила о промјени снабдјевача,
- 5) доношење правила о раду снабдјевача посљедњег избора,
- 6) издавање, продужење, измјене и допуне, привремено и трајно одузимање дозвола под условима и на начин прописан Законом и прописима донесеним на основу њега,
- 7) сертификацију оператера транспортног система и праћење континуиране усклађености са захтјевима за независност и раздвајање, те других услова прописаних Законом који се односе на рад оператера транспортног система,
- 8) давање сагласности на правила рада оператера транспортног и дистрибутивног система и на опште услове снабдијевања купаца природним гасом и опште услове оператера складишта,
- 9) издавање претходног одобрења за изградњу директних гасовода,
- 10) рјешавање спорова између учесника на тржишту.

У сектору нафте и деривата нафте, Регулаторна комисија, на основу одредби Закона о нафти и дериватима нафте, надлежна је да:

- 1) утврђује методологије за обрачун трошкова транспорта нафте нафтоводима и транспорта деривата нафте продуктоводима,
- 2) доноси тарифни систем за обрачун цијене за коришћење нафтовода, односно продуктовода,
- 3) одобрава цијене за коришћење нафтовода, односно продуктовода,
- 4) утврђује критеријуме и прописује услове за добијање, измјену, допуну и одузимање дозволе за обављање дјелатности, рјешава у поступку за добијање, измјену, допуну и одузимање дозволе за обављање дјелатности у области нафте и деривата нафте и води регистар издатих дозвола и привремено или трајно одузетих дозвола за обављање дјелатности у области нафте и деривата нафте,
- 5) рјешава у другом степену по жалби,
- 6) врши надзор над обављањем дјелатности за које издаје дозволе у области нафте и деривата нафте у складу са законом и начелима утврђеним законом, укључујући праћење примјене тарифних система и методологија за приступ и коришћење нафтовода, односно продуктовода и
- 7) обавља и друге послове у складу са законом.

2. Кључне активности Регулаторне комисије

2.1. Сједнице, састанци и јавне расправе

Током 2021. године, Регулаторна комисија је одржала 35 редовних сједница, као и 23 интерна састанака. На редовним сједницама разматрана су и донесена акта из регулаторне надлежности у

складу са надлежностима прописаним напријед наведеним законима, а на интерним састанцима су разматрана питања и усвајани акти административне и финансијске природе. У табели 1 су дати подаци о структури и броју усвојених аката на редовним сједницама и интерним састанцима.

Табела 1 - Структура и број донесених аката у 2021. години

Редовне сједнице – 35		Интерни састанци – 23	
Врсте усвојених аката на редовним сједницама	Број	Врсте усвојених аката на инт. састанцима	Број
Одлуке	5	Одлуке	173
Рјешења	334	Рјешења	11
Закључци	182	Закључци	61
Општи акти из регулаторне надлежности	8	Правилници	-
Обавјештења за јавност	137	Упутства	1
Записници	35	Записници	23

Регулаторна комисија је током 2021. године, уважавајући начело јавности свог рада, а у складу са Правилником о јавном разматрању и поступку рјешавања спорова, одржала 21 јавну расправу и то:

- у поступцима доношења општих нормативних аката,
- у поступцима издавања дозвола,
- у тарифним поступцима за електричну енергију и
- у поступцима рјешавања спорова.

У табели 2 приказан је број јавних расправа по структури и врсти јавних расправа.

Табела 2 - Структура и број јавних расправа у 2021. години

Врста јавне расправе	Правила и прописи	Издавање дозвола	Тарифни поступци	Рјешавање спорова	Укупан број одржаних расправа
Опште јавне расправе	8	8	2	-	18
Техничке расправе	-	-	-	-	-
Формалне расправе	-	-	-	3	3
УКУПНО	8	8	2	3	21

2.2. Регулисање сектора електричне енергије

2.2.1. Доношење и одобравање правила и прописа

Регулаторна комисија је током 2021. године анализирала примјену и спровођење подзаконских аката, те потребу израде нових или измјене постојећих подзаконских аката у сектору електричне енергије. С обзиром на усвајање новог Закона о електричној енергији, као и датум ступања на снагу овога закона, активности Регулаторне комисије су биле усмјерене на изради већег броја подзаконских аката из сектора електричне енергије у циљу што боље припреме за примјену новог закона.

2.2.1.1. Правилник о снабдијевању електричном енергијом и промјени снабдјевача

У складу са одредбама члана 28. и 89. Закона о електричној енергији, Регулаторна комисија је надлежна за доношење *Правилника о снабдијевању електричном енергијом и промјени снабдјевача*.

Регулаторна комисија је, на 9. редовној сједници, одржаној дана 22. јула 2021. године, донијела Правилник о снабдијевању електричном енергијом и промјени снабдјевача, који је објављен у Службеном гласнику Републике Српске број 74/21.

Овим правилником прописује се начин снабдијевања крајњих купаца на тржишту електричне енергије у Републици Српској, улога јавног и резервног снабдјевача, права и обавезе крајњих купаца електричне енергије, права и обавезе снабдјевача крајњих купаца, поступак промјене снабдјевача, те друга питања од значаја за ефикаснију промјену снабдјевача.

2.2.1.2. Правилник о методологији за утврђивање цијена јавног и резервног снабдијевања електричном енергијом

У складу са одредбама члана 28. и 87. Закона о електричној енергији, Регулаторна комисија је надлежна за доношење методологије за утврђивање цијена јавног снабдијевања електричном енергијом.

Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске, на 9. редовној сједници, одржаној дана 22. јула 2021. године, донијела је Правилник о методологији за утврђивање цијена јавног и резервног снабдијевања електричном енергијом, који је објављен је у Службеном гласнику Републике Српске број 74/21.

Овим Правилником прописује се начин утврђивања цијене услуге јавног снабдијевања, начин набавке електричне енергије потребне за јавно снабдијевање, односно начин утврђивања цијене електричне енергије за јавно снабдијевање, начин утврђивања тарифних ставова за јавно снабдијевање, поступак одобравања цијена и тарифних ставова за јавно снабдијевање, начин утврђивања цијене електричне енергије за резервно снабдијевање и начин утврђивања тарифних ставова за резервно снабдијевање.

2.2.1.3. Методологија за утврђивање накнаде за коришћење дистрибутивне мреже и обрачун цијене коришћења затвореног електродистрибутивног система

Регулаторна комисија је у другој половини 2021. године спровела процедуру и 29. децембра 2021. године донијела нову Методологију за утврђивање накнаде за коришћење дистрибутивне мреже и обрачун цијене коришћења затвореног електродистрибутивног система, која је објављена у Службеном гласнику Републике Српске број 11/22.

Разлог за доношење нове Методологије за утврђивање накнаде за коришћење дистрибутивне мреже и обрачун цијене коришћења затвореног електродистрибутивног система је доношење новог Закона о електричној енергији, који прописује надлежност Регулаторној комисији да донесе методологију за утврђивање накнаде за коришћење дистрибутивне мреже с циљем утврђивања јединствене накнаде (тарифних ставова) за коришћење дистрибутивне мреже (дистрибутивна мрежна тарифа) у Републици Српској на унапријед познат, трошковно утемељен, ефикасан и јаван начин.

2.2.1.4. Измјене и допуне Општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом

Регулаторна комисија је, на 7. редовној сједници, одржаној 24. јуна 2021. године, донијела Измјене и допуне Општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом, број 01-343-6/21/P-7-251, које су објављене у Службеном гласнику Републике Српске број 63/21.

Разлог за доношење измјена и допуна акта проистекао је након анализе и праћења примјене постојећих Општих услова. Наиме, пракса је указала на неопходност измјене одредбе члана 92. Општих услова, у смислу прецизирања цијене енергије која се користи за обрачун накнаде за неовлашћену потрошњу, како би оператор дистрибутивног система у оквиру својих редовних активности могао обрачунавати и наплаћивати ову накнаду у складу са одредбама члана 86. став 1 и 2. новог Закона о електричној енергији.

2.2.1.5. Правилник о издавању дозвола

Регулаторна комисија је, на 9. редовној сједници, одржаној 22.07.2021. године, донијела Правилник о издавању дозвола број 01-357-6/21/P-9-270.

Основни разлози за доношење овог правилника је усклађивање са одредбама новог Закона о електричној енергији и Закона о измјенама и допунама Закона о гасу ("Службени гласник Републике Српске", број 15/21), као и доношење подзаконских аката Регулаторне комисије и других надлежних органа којима се, прије свега, регулише тржиште електричне енергије и природног гаса, те доношење или измјена прописа који регулишу специфичне области које су повезане са поступцима издавања дозвола у енергетском сектору.

2.2.1.6. Правилник о измјенама Правилника о издавању сертификата за производно постројење које производи електричну енергију из обновљивих извора енергије или у ефикасној когенерацији

Регулаторна комисија је, на 12. редовној сједници, одржаној 03.09.2021. године, донијела Правилник о измјенама Правилника о издавању сертификата за производно постројење које производи електричну енергију из обновљивих извора енергије или у ефикасној когенерацији број 01-455-4/P-12-308.

Основни разлог за доношење овог правилника је прецизирање и усклађивање појединих одредби Правилника о издавању сертификата за производно постројење које производи електричну енергију из обновљивих извора енергије или у ефикасној когенерацији у циљу његове ефикасније и економичније примјене. У том погледу, утврђено је да о комплетности захтјева Регулаторна комисија обавјештава подносиоца и објављује обавјештење за јавност само на интернет страници Регулаторне комисије.

2.2.1.7. Одлука о висини једнократних регулаторних накнада

Регулаторна комисија је, на 14. редовној сједници, одржаној 16.09.2021. године, донијела нову Одлуку о висини једнократних регулаторних накнада, број 01-478-1/P-14-337. Ова одлука је усклађена са одредбама новог Закона о електричној енергији и измјенама и допунама Закона о гасу у погледу енергетских дјелатности за које Регулаторна комисија издаје дозволе, а извршена је и корекција висине једнократних регулаторних накнада за обраду захтјева.

2.2.1.8. Општи услове за испоруку и снабдијевање електричном енергијом

Регулаторна комисија је, на 23. редовној сједници, одржаној 23.12.2021. године донијела Опште услове за испоруку и снабдијевање електричном енергијом, број 01-587-10/21/P-23-457, који су објављени у Службеном гласнику Републике Српске број 13/22.

Основни разлог за доношење нових Општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом је доношење и примјена новог Закона о електричној енергији из чега произилазе обавезе уређења односа између учесника на електроенергетском тржишту, односно између оператора дистрибутивног система, снабдјевача, произвођача електричне енергије и крајњих купаца електричне енергије, као и услова и начина прикључења електроенергетских објеката корисника система на дистрибутивни систем.

2.2.2. Издавање дозвола

Једна од кључних активности Регулаторне комисије је издавање дозвола за обављање електроенергетских дјелатности, као и надзор над поштовањем услова издатих дозвола.

Од укупно 49 дозвола за обављање енергетских дјелатности и за изградњу електроенергетских објеката, које су биле на снази закључно са 31. децембром 2021. године, у сектору електричне енергије на снази је било 35 дозвола.

У току 2021. године, Регулаторна комисија је издала, односно продужила двије дозволе за обављање електроенергетске дјелатности, извршена је измјена и допуна двије дозволе за обављање електроенергетске дјелатности, док је укинута једна дозвола за обављање електроенергетске дјелатности.

Регистар издатих дозвола је објављен на интернет страници Регулаторне комисије (www.reers.ba) и садржи податке о врсти дозволе, условима дозволе, рјешењу о издавању дозволе и року важења дозволе, као и рјешења о измјени и укидању дозвола.

У табели 3 је дат преглед вођених поступака за издавање дозвола у електроенергетском сектору у току 2021. године.

Табела 3 - Преглед поступака за издавање дозвола у сектору електричне енергије у 2021. години

Р. бр.	Корисник дозволе/ Подносилац захтјева	Врсте дозволе	Статус и период важења	Напомена
1.	Мјешовити холдинг "ЕРС" - МП а.д. Требиње	снабдијевање и трговина електричном енергијом	Захтјев за измјену и допуну дозволу поднесен 05.02.2021. године	Рјешењем од 23.03.2021. године измијењена дозвола (корисник дозволе од 01.04.2021. године обавља јавно снабдијевање на територији Републике Српске)
2. *	Мјешовити холдинг "ЕРС" – МП а.д. Требиње – ЗП "Хидроелектране на Врбасу" а.д. Мркоњић Град	производња електричне енергије у МХЕ „Бочац 2“	Захтјев за измјену и допуну дозволе поднесен 08.04.2021. године	Рјешењем од 23.06.2021. године измијењена дозвола (измјеном дозвола обухватила и производни објекат МХЕ „Кућна турбина“)

3.	"Х.Г.Е." д.о.о. Бања Лука	снабдијевање и трговина електричном енергијом	Дозвола издата 16.09.2021. на период од годину дана	Дозвола издата први пут
4. *	"В-3-ЗАШТИТА" д.о.о. Бања Лука	производња електричне енергије	Захтјев за дозволу поднесен 21.10.2021.	Поступак у току (завршен почетком 2022. године) (производни објекти: СЕ „Еко енергетика 1,2,3,4,5“ и СЕ „Љубиње 3I 142 kWp“)
5. *	"МЕЛ" а.д. Лакташи	производња електричне енергије	Захтјев за дозволу поднесен 29.10.2021.	Поступак у току (завршен почетком 2022. године) (производни објекти: МХЕ „Жираја“, МХЕ „Велика Јасеница“, МХЕ „Жежеља“ и МХЕ „Жираја II“)
6.	"MEDOŠ ONE" д.о.о. Бања Лука	производња електричне енергије	Захтјев за дозволу поднесен 23.11.2021.	Поступак у току (завршен почетком 2022. године)
7. *	"ZEMX" д.о.о. Сребреница	производња електричне енергије	Захтјев за дозволу поднесен 06.12.2021.	Поступак у току (завршен почетком 2022. године) (производни објекти: МХЕ „Штедрић“ и МХЕ „Штедрић 1“)
8.	Мјешовити холдинг "ЕРС" - МП а.д. Требиње - ЗП "Електродистрибуција" а.д. Пале	производња електричне енергије у Хидроелектрани "Богатићи Нова"	Захтјев за измјену дозволу поднесен 09.12.2021. године	Рјешењем од 23.12.2021. године одбијен захтјев за измјену дозволе
9.	Мјешовити холдинг "ЕРС" - МП а.д. Требиње - ЗП "Електродистрибуција" а.д. Пале	производња електричне енергије у Малој хидроелектрани "Месићи - Нова"	Захтјев за измјену дозволу поднесен 09.12.2021. године	Рјешењем од 23.12.2021. године одбијен захтјев за измјену дозволе
10.	"ОИЕ БиМ" д.о.о. Пале	производња електричне енергије	Захтјев за дозволу поднесен 09.12.2021.	Поступак у току (завршен почетком 2022. године) (производни објекти: ХЕ "Богатићи Нова", МХЕ "Месићи - Нова")
11.	Мјешовити холдинг "ЕРС" - МП а.д. Требиње	снабдијевање и трговина електричном енергијом	Дозвола издата 23.12.2021. на период од пет година, односно до 27.12.2026. године	Продужење дозволе
12.	"LE TRADING BH" д.о.о. Бања Лука	снабдијевање и трговина електричном енергијом	Дозвола укинута 29.12.2021. године	Укидање дозволе

* ступањем на снагу Закона о електричној енергији („Службени гласник Републике Српске”, број 68/20), прописано је да произвођач који производи електричну енергију у више објеката чија је укупна инсталисана снага већа од 1 MW, дужан да прибави дозволу за производњу електричне енергије.

Дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије у Хидроелектрани „Богатићи Нова” и у Малој хидроелектрани „Месићи - Нова”, корисника Мјешовити холдинг „ЕРС” – МП а.д.

Требиње – ЗП „Електродистрибуција“ а.д. Пале и у Малој хидроелектрани „Тишча“, корисника МХ „ЕРС“ - МП а.д. Требиње - ЗЕДП „Електро-Бијељина“ а.д. Бијељина, су престале да важе 31.12.2021. године на основу одредби члана 140. став 1. и 3. Закона о електричној енергији.

Законом је прописано да је електроенергетски субјекат који на дан ступања на снагу овог закона обавља дјелатности дистрибуције и дјелатности снабдијевања тарифних купаца, односно производње електричне енергије, дужан да изврши правно и функционално раздвајање дјелатности дистрибуције електричне енергије, од свих других електроенергетских дјелатности, односно од дјелатности снабдијевања и дјелатности производње електричне енергије, у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона, односно уколико електроенергетски субјекат не изврши раздвајање у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, том субјекту престају да важе дозволе за снабдијевање тарифних купаца и/или производње електричне енергије и може наставити да обавља искључиво дјелатност дистрибуције и управљања дистрибутивним системом у складу са законом.

Мјешовити холдинг „ЕРС“ - МП а.д. Требиње - ЗП „Електродистрибуција“ а.д. Пале обавља дјелатност дистрибуције електричне енергије и корисник је дозволе издате од стране Регулаторне комисије. У циљу испуњења законом прописаних обавеза у погледу раздвајања дјелатности, овај корисник дозволе је основао и регистровао ново привредно друштво „ОИЕ БИМ“ д.о.о. Пале које је Регулаторној комисији поднијело захтјев за издавање дозволе за обављање дјелатности производње електричне енергије у Хидроелектрани „Богатићи Нова“ и Малој хидроелектрани „Месићи - Нова“. Привредно друштво МХ „ЕРС“ - МП а.д. Требиње - ЗЕДП „Електро-Бијељина“ а.д. Бијељина није, у току 2021. године, подносило било какве захтјеве Регулаторној комисији у циљу испуњавања обавеза у погледу раздвајања дјелатности.

Регулаторна комисија је, рјешењем број 01-94-9/21/Р-173-144 од 23.03.2021. године, измијенила дозволу за обављање дјелатности трговине и снабдијевања електричном енергијом Мјешовитом холдингу „ЕРС“ - МП а.д. Требиње. Овај корисник дозволе, од 01.04.2021. године, обавља улогу јавног снабдјевача, док дозволе за обављање дјелатности снабдијевања тарифних купаца електричном енергијом издате Мјешовитом холдингу „ЕРС“ МП а.д. Требиње ЗП „Електро Добој“ а.д. Добој, Мјешовитом холдингу „ЕРС“ - МП а.д. Требиње - ЗЕДП „Електро-Бијељина“ а.д. Бијељина, Мјешовитом холдингу „ЕРС“ - МП а.д. Требиње - ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука, Мјешовитом холдингу „ЕРС“ - МП а.д. Требиње - ЗП „Електродистрибуција“ а.д. Пале и Мјешовитом холдингу „ЕРС“ - МП а.д. Требиње - ЗП „Електро-Херцеговина“ а.д. Требиње, су престале да важе од 01.04.2021. године. Разлог за ове измјене је Одлука Владе Републике Српске о одређивању јавног снабдјевача електричном енергијом, број 04/1-012-2-233/21 од 04.02.2021. године, којом је одредила да Мјешовити холдинг „ЕРС“ - МП а.д. Требиње обавља улогу јавног снабдјевача, од 01.04.2021. године.

Неопходно је истаћи да су поступци у вези са дозволама, обрасци захтјева и потребна документација (докази) прописани *Правилником о издавању дозвола*.

2.2.2. Надгледање пословних активности корисника дозвола

Надгледање пословних активности корисника дозвола обухвата анализирање података и информација достављених кроз поступак редовног или ванредног извјештавања и обављање надзорних провјера. Надзорне провјере се обављају у просторијама корисника дозволе, те се уз присуство овлашћеног особља приступа објектима, опреми и документацији корисника дозволе. Након извршене надзорне провјере, припрема се извјештај са надзорне провјере који Регулаторна комисија разматра на редовној сједници. По потреби, доноси се рјешење о предузимању мјера за отклањање неправилности у погледу поштовања услова издатих дозвола.

2.2.2.1 Надзорне провјере

У петогодишњем периоду од 2015-2020. године завршен је један циклус надзорних провјера код оператора дистрибутивног система, код неких и у више од једног наврата. Мјере које су више пута прописиване рјешењима Регулаторне комисије односе се на обавезу раздавајања дјелатности, редовну верификацију бројила електричне енергије, извјештавање, те испуњавање финансијских обавеза према Оператору система подстицаја.

Регулаторна комисија је крајем 2021. године извршила ванредну надзорну провјеру корисника дозволе „LE TRADING BH“ д.о.о. Бања Лука (дозвола за обављање дјелатности трговине и снабдијевања електричном енергијом на територији Босне и Херцеговине), а коме је дозвола укинута 29.12.2021. године и једну редовну надзорну провјеру корисника дозволе МХ ЕРС ЗП “Хидроелектране на Требишњици” а.д. Требиње (дозвола за обављање дјелатности производње електричне енергије).

2.2.2.2 Извјештавање

Надгледање пословних активности корисника дозвола се, осим кроз спровођење надзорних провјера, врши и кроз процес редовног извјештавања. Условима дозвола је свим корисницима дозвола прописана обавеза да, у периоду важења дозволе, редовно извјештавају Регулаторну комисију у складу са *Правилником о извјештавању*. Ово извјештавање обухвата достављање финансијских, техничких, организационих и других података, како је наведено у *Правилнику о извјештавању*.

Током надзорних провјера, корисницима дозвола скреће се пажња и инсистира да се процес извјештавања додатно побољша и употпуни.

Потребно је нагласити да је до поремећаја у извјештавању, када су у питању оператори дистрибутивног система, дошло због организационих промјена унутар самих оператора дистрибутивног система које су се десиле током 2021. године (начин организовања, систематизација, издвајање дјелатности снабдијевања електричном енергијом и производње електричне енергије).

2.2.3 Издавање сертификата за производно постројење

Регулаторна комисија издаје сертификат произвођачу електричне енергије за производно постројење које производи електричну енергију из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији, на економски примјерен начин уз заштиту животне средине, а у коме је обезбијеђено мјерење свих енергетских величина. Сертификат је документ који представља један од кључних доказа неопходних за одобравање права на подстицај производње електричне енергије из обновљивих извора енергије или у ефикасној когенерацији и за издавање гаранција о поријеклу произведене електричне енергије.

Поступци у вези са сертификатом за производно постројење, упутство, обрасци захтјева и потребна документација (докази) прописани су *Правилником о издавању сертификата за производно постројење које производи електричну енергију из обновљивих извора енергије или у ефикасној когенерацији*.

Закључно са 31.12.2021. године, на снази је укупно 191 сертификат за производна постројења и то:

- 48 сертификата за постројења која користе енергетски потенцијал воде,
- два сертификата за постројења која користе енергију која се добија из биомасе,
- један сертификат за постројење које користи енергију која се добија из биогаса и
- 140 сертификата за постројења која користе неакумулисану сунчеву енергију.

Регулаторна комисија је и током 2021. године водила поступке за издавање сертификата за производна постројења која користе обновљиве изворе енергије или ефикасну когенерацију за производњу електричне енергије, а преглед вођених поступака дат је у табели 4.

У току 2021. године, Регулаторна комисија је издала 48 сертификата за производно постројења, од чега 41 нови сертификат, док је у четири случаја вршена измјена сертификата, један сертификат је пренесен на друго лице и за два сертификата је продужен период важења.

Табела 4 - Преглед поступака издавања сертификата за производно постројење у 2021. години

Врста постројења	Сертификат за производно постројење			
	Издати	Одбачени	Поступци у току (настављени у 2022.)	Напомена
Постројења која користе енергетски потенцијал воде	9	-	5	
Постројења која користе неакумулисану сунчеву енергију	36	-	23	
Постројења која користе енергију која се добија из биомасе	1	-	-	
Постројења која користе енергију која се добија из биогаса	2	-	-	
Укупно	48	-	28	

Регистар издатих сертификата је јавно доступан на интернет страници Регулаторне комисије (www.reers.ba) и садржи податке о врсти постројења, броју рјешења о издавању сертификата, производном постројењу и периоду важења сертификата.

2.2.4 Надгледање испуњености критеријума на основу којих је издат сертификат за производно постројење

У складу са Правилником о издавању сертификата за производно постројење које производи електричну енергију из обновљивих извора енергије или у ефикасној когенерацији, корисници сертификата су у обавези да почетком календарске године доставе изјаве о испуњености критеријума за издавање сертификата за производно постројење у протеклој календарској години, на обрасцу прописаном од стране Регулаторне комисије, тј. за календарску 2021. годину то раде почетком 2022. године. Већина корисника сертификата је благовремено испунила обавезу достављања наведене изјаве, док је у мањем броју случајева Регулаторна комисија била принуђена опомињати кориснике због неблаговременог достављања изјава.

2.2.5 Регулација цијена

2.2.5.1 Тарифни поступци

У току 2021. године није било тарифних поступака у сектору електричне енергије.

2.2.5.2 Накнада за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији

На основу одредбе члана 30. став 4. Закона о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији (Службени гласник Републике Српске, број 39/13, 108/13, 79/15 и 26/19),

Регулаторна комисија утврђује висину накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, уз сагласност Владе Републике Српске.

Регулаторна комисија је у септембру 2021. године покренула поступак утврђивања висине накнаде за наредни обрачунски период. На 17. редовној сједници, одржаној 28.10.2021. године, утврђен је Нацрт Одлуке о висини накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији и одржана општа јавна расправа, дана 9.11.2021. године, у Требињу.

У поступку је утврђено да је добијен исти износ накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, који је утврђен важећом Одлуком о висини накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији број 01-416-7/20/P-159-279 од 12.11.2020. године (Службени гласник Републике Српске, број 5/21), на коју је сагласност дала Влада Републике Српске, односно у износу од 0,0064 KM/kWh.

Имајући у виду ову чињеницу, утврђено је да нема потребе доносити нову одлуку, тако да ће се и у наредном периоду, након 1. јануара 2022. године, примјењивати накнада утврђена Одлуком о висини накнаде за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији број 01-416-7/20/P-159-279 од 12.11.2020. године.

Накнада се обрачунава сваком крајњем купцу у Републици Српској у износу који је једнак производу преузете активне електричне енергије и јединичне накнаде.

Средства прикупљена кроз накнаду намијењена су за исплату премија произвођачима електричне енергије из обновљивих извора енергије, унапређење мјера енергетске ефикасности (средства се уплаћују Фонду за заштиту животне средине и енергетску ефикасност), покривање дијела трошкова балансирања и трошкова рада Оператора система подстицаја.

2.2.5.3 Гарантоване откупне цијене и премије за електричну енергију произведену из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији

Одредбама члана 51. Правилника о подстицању производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији прописано је да Регулаторна комисија провјерава напредак у развоју технологија за производњу електричне енергије из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији ради усклађивања гарантоване откупне цијене са промијењеним технолошким условима, имајући у виду расположиви потенцијал и планирано учешће различитих обновљивих извора и ефикасних когенеративних постројења за производњу електричне енергије, а чланом 52. да Регулаторна комисија прати кретање veleпродајних цијена природног гаса у Републици Српској и најмање једном годишње преиспитује и по потреби врши корекцију гарантоване откупне цијене, због промјене цијене природног гаса.

Регулаторна комисија је, на 17. редовној сједници, одржаној 28. октобра 2021. године, утврдила Нацрт Одлуке о висини гарантованих откупних цијена и премија за електричну енергију произведену из обновљивих извора или у ефикасној когенерацији.

На истој редовној сједници Регулаторна комисије је донијела и Закључак број 01-526-1/21/P-17-363 о јавном разматрању. У поступку јавног разматрања одржана је и општа расправа о Нацрту Одлуке, у Требињу, у просторијама Регулаторне комисије, улица Краљице Јелене Анжујске 7, дана 9. новембра 2021. године.

Регулаторна комисија је, на 23. редовној сједници, одржаној 29. децембра 2021. године, размотрила Извјештај са јавне расправе, достављене коментаре и приједлог Одлуке о висини гарантованих откупних цијена и премија за електричну енергију произведену из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији, те донијела одлуку.

Влада Републике Српске је, на 156. сједници, одржаној 10.2.2022. године донијела Рјешење број 04/1-012-2-433/22 којим се даје сагласност на ову одлуку.

2.2.6 Право на подстицај производње електричне енергије из обновљивих извора и у ефикасној когенерацији

Регулаторна комисија је током 2021. године водила поступке по захтјевима за одобрење прелиминарног права на подстицај производње електричне енергије из обновљивих извора енергије у електранама које су у изградњи, те по захтјевима за одобрење права на подстицај за производњу електричне енергије у изграђеним постројењима.

Подносиоци захтјева дужни су да уз захтјев доставе прописану документацију којом се потврђују наводи из захтјева, а Регулаторна комисија разматра достављене захтјеве и на редовним сједницама доноси одлуке у форми рјешења. Након доношења одлуке, Регулаторна комисија доставља рјешења подносиоцу захтјева, Оператору система подстицаја и оператору дистрибутивног система, ради предузимања потребних активности за оперативно спровођење система подстицања, првенствено ради потписивања предуговора и уговора о праву на подстицај. Осим рјешења о праву на подстицај која доноси на основу захтјева странака, којима се први пут утврђује ово право или по захтјеву странака уколико је дошло до промјене власника енергетских постројења, Регулаторна комисија доноси рјешења којима се усклађује право на подстицај са промјенама усљед нормализације планова производње (коју обавља оператор система подстицаја), усљед промјена мјерних уређаја или других техничких промјена због којих се мијењао сертификат за то производно постројење.

Како се уговори, односно предуговори, о подстицају закључују на основу издатих рјешења Регулаторне комисије, након измјене рјешења о подстицају обавезно се усклађују одредбе уговора о подстицају између оператора система и лица којима је издато рјешење о подстицају.

Током 2021. године, Регулаторна комисија је донијела укупно 218 одлука у поступцима по захтјевима за одобрење права или прелиминарног права на подстицај, од којих се 59 односи на право на подстицај, а 159 одлука на прелиминарно право на подстицај.

Евиденција електрана за које је Регулаторна комисија издала рјешења о подстицају, као и рјешења о прелиминарном праву на подстицај, налази се на интернет страници Регулаторне комисије, на адреси: <https://reers.ba/obnovljivi-izvori/evidencija-prava-na-podsticaj>.

Право на подстицај

Након изградње и прибављања сертификата за производно постројење, произвођач може поднијети захтјев за одобрење права на подстицај за производњу електричне енергије коришћењем обновљивих извора енергије. Током 2021. године, Регулаторна комисија је разматрала 59 предмета која се односе на право на подстицај.

У складу са чланом 40. Правилника о подстицају, Оператор система подстицаја је извршио нормализацију планова производње код електрана за које је остварено право на подстицај за укупно произведену електричну енергију и које су континуирано, у трогодишњем периоду, производиле електричну енергију, али је дошло до одступања произведене од планиране количине електричне енергије. У таквим случајевима, Оператор система подстицаја издаје нове потврде за енергију које служе као основа за измјене постојећих рјешења о подстицају у смислу количина електричне енергије које се реално подстичу. Након извршене нормализације и усклађивања планиране годишње производње са стварно оствареном производњом у периоду од три године, Регулаторна комисија је донијела нова рјешења за осам производних постројења.

Преглед издатих рјешења Регулаторне комисије која се односе на права на подстицај дат је у табели број 5.

Табела 5 - Преглед донесених рјешења Регулаторне комисије у поступцима по захтјевима за одобрење права на подстицај у току 2021. године

ПРАВО НА ПОДСТИЦАЈ – врста рјешења	Мале хидроелектране	Мале соларне електране	Биогасне електране
Рјешење о подстицају	7	37	-
Измјена рјешења о подстицају због нормализације планова производње	2	6	-
Измјена рјешења о подстицају због промјене власништва	-	1	-
Измјена рјешења о подстицају због техничких промјена на мјерним гарнитурама	1	-	1
Одбачени захтјеви за подстицај	-	4	-
УКУПНО	10	48	1

Прелиминарно право на подстицај

Регулаторна комисија је током 2021. године разматрала захтјеве за одобрење прелиминарног права на подстицај за електране које су у поступку изградње. На основу комплетних захтјева, а након прибављања потврда за енергију од Оператора система подстицаја, Регулаторна комисија доноси рјешења о додјели прелиминарног права на подстицај на основу којих је подносиоцима захтјева омогућено да у даљој процедури резервишу количине електричне енергије расположиве за подстицај до завршетка изградње производног постројења.

Осим захтјева за одобрење прелиминарног права, у току 2021. године разматрани су захтјеви за продужење прелиминарног права на подстицај. Наиме, произвођач електричне енергије/инвеститор који је остварио прелиминарно право на подстицај за период краћи од три године може да поднесе захтјев за продужење овог права у случају да је реализовано најмање 50% планиране инвестиције из студије економске оправданости, за шта је дужан да достави релевантне доказе, као и доказе да су постојале објективне околности за кашњење пословних активности.

Преглед донесених одлука Регулаторне комисије које се односе на прелиминарна права на подстицај дат је у табели број 6.

Табела 6 - Преглед издатих рјешења Регулаторне комисије које се односе на прелиминарна права на подстицај

ПРЕЛИМИНАРНО ПРАВО НА ПОДСТИЦАЈ – врста одлуке	Мала хидроелектрана	Мала соларна електрана
Рјешење о прелиминарном праву на подстицај	13	90
Рјешење о продужењу прелиминарног права на подстицај	5	4
Одбијање захтјева услед недостатка количина или других недостатака	1	22
Укидање рјешења о прелиминарном праву на захтјев подносиоца	-	24
УКУПНО	19	140

На интернет страници Регулаторне комисије јавно је доступан регистар свих рјешења о праву на подстицај или прелиминарном праву на подстицај.

2.2.7 Тржиште електричне енергије

Дјелатности које се обављају у сектору електричне енергије могу се подијелити на монополске (мрежне дјелатности - управљање преносном и дистрибутивном мрежом електричне енергије) и дјелатности које се могу обављати у тржишним условима (производња, трговина и снабдијевање купаца електричном енергијом). „Монополске“ дјелатности су предмет потпуне регулације од стране надлежног регулаторног тијела, док „тржишне“ дјелатности захтијевају процес либерализације услова за њихово обављање, односно увођење таквих тржишних механизма у којима ће се моћи остварити њихов тржишни карактер. Укидањем монополског понашања када су у питању производња, трговина и снабдијевање даје се могућност избора, како за купце тако и за произвођаче и снабдјеваче, чиме се стварају услови за конкуренцију на начелима недискриминације, равноправности и транспарентности. Регулација цијена остаје једино код одређивања цијена преноса и дистрибуције енергије (мрежарина) као природног монопола.

Одредбом члана 1. Закона о електричној енергији, прописан је циљ закона у смислу уређења „надлежности Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске, начина функционисања и развоја тржишта електричне енергије, права и обавеза учесника на тржишту, надзор над тржиштем, заштита купаца електричне енергије...”. Регулаторна комисија, доношењем прописа у вези са тржиштем електричне енергије и заштитом купаца, утврђивањем цијена за коришћење дистрибутивне мреже, те надзором над радом тржишних учесника доприноси остваривању овог циља.

Један од основних циљева отвореног тржишта је право купаца на избор снабдјевача електричном енергијом и обратно, омогућавање једнаких, транспарентних и непристрасних услова снабдјевачима да врше дјелатност снабдијевања купаца електричном енергијом.

Поступак стварања правних претпоставки за отварање и развој малопродајног тржишта електричне енергије био је заснован на Закону о електричној енергији (8/08, 34/09, 92/09 и 1/11) и подзаконским актима Регулаторне комисије и одвијао се постепено. Развој малопродајног тржишта додатно је оснажен доношењем новог Закона о електричној енергији и почетком његове примјене 1. јануара 2021. године.

Развој малопродајног тржишта у претходном периоду окарактерисало је сљедеће:

- *Правилником о стицању статуса квалификованог купца*, у септембру 2006. године, створене основне претпоставке за излазак квалификованих купаца (сви купци осим купаца из категорије „Домаћинства” који то право стичу 1. јануара 2015. године) на тржиште.
- *Правилником о квалификованом купцу*, који је Регулаторна комисија донијела у децембру 2011. године, утврђен је начин снабдијевања квалификованих купаца до потпуног отварања тржишта, односно до 1. јануара 2015. године, као и начин снабдијевања квалификованих купаца након потпуног отварања тржишта. У складу са одредбама овог Правилника, продужен је рок до кога квалификовани купци имају могућност да се снабдијевају као тарифни купци до 1. јула 2012. године. Након истека овог рока, квалификовани купци који на тржишту не изаберу снабдјевача квалификованих купаца, могу куповати електричну енергију од јавног (резервног) снабдјевача у систему обавезе јавне услуге, укључујући и универзалну услугу до 1. јануара 2015. године по цијенама јавног (резервног) снабдијевања.
- *Правилником о снабдијевању квалификованих купаца електричном енергијом и поступку промјене снабдјевача*, од 11. децембра 2014. године, прописује се начин снабдијевања купаца на тржишту електричне енергије у Републици Српској након 1. јануара 2015. године, када сви купци електричне енергије постају квалификовани купци. То значи да имају право и могућност да изаберу свог снабдјевача електричном енергијом, односно да бирају најповољнију понуду за снабдијевање електричном енергијом. Одредбама овог Правилника, прописана су права и обавезе квалификованих купаца и снабдјевача, поступак промјене снабдјевача, улога јавног и

резервног снабдјевача, те начин формирања цијена за купце који се снабдијевају у систему обавезе јавне услуге (код јавног снабдјевача или код резервног снабдјевача).

Од 1. јануара 2015. године, купац из категорије „домаћинства” и „мали купац” (већина комерцијалних купаца чији су објекти прикључени на 0,4 kV напон), који не изабере новог снабдјевача квалификованих купаца, има право да купује електричну енергију од јавног снабдјевача, тј. да се снабдијева електричном енергијом стандардног квалитета по економски оправданим, лако и јасно упоредивим и транспарентним цијенама (универзална услуга).

- Регулаторна комисија је у марту 2019. године донијела Правилник о измјенама и допунама правилника о снабдијевању квалификованих купаца и поступку промјене снабдјевача. Овим правилником уведено је временско ограничење за коришћење услуге резервног снабдијевања, тако да резервно снабдијевање постоји као вид заштите купаца, али га је у непрекидном трајању могуће користити до 60 дана, након чега је купац, који не припада категорији „домаћинства” или није „мали купац”, дужан да нађе снабдјевача на тржишту.

Као резултат ових измјена, дошло је до значајнијег помака на малопродајном тржишту у Републици Српској, јер су купци који су се снабдијевали код резервног снабдјевача имали право на резервно снабдијевање до 1. септембра 2019. године. МХ „Електропривреда Републике Српске” - МП а.д Требиње, у функцији тржишног снабдјевача, понудила је овим купцима нове уговоре на тржишним принципима. До краја 2021. године, већина купаца је прихватила услове које је понудио овај снабдјевач и закључила уговор о снабдијевању.

Такође, од 1. априла 2021. године као резултат примјене новог Закона о електричној енергији извршено је и правно раздвајање оператора дистрибутивног система и снабдјевача, а послове јавног снабдјевача на основу одлуке Владе Републике Српске обавља МХ „Електропривреда Републике Српске” - МП а.д Требиње.

Снабдјевач „Energy Financing Team” д.о.о Билећа као корисник дозволе за трговину и снабдијевање такође је и у току 2021. године био присутан на малопродајном тржишту Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, мада је своје пословање базирао прије свега на трговини на veleпродајном тржишту, а само мањим дијелом на малопродајном.

Заштита купаца електричне енергије

2.2.7.1 Регулаторни оквир заштите купаца

Питање заштите купаца електричне енергије је уређено одредбама Закона о електричној енергији и подзаконским актима. Један од основних циљева успостављања унутрашњег тржишта електричне енергије је обезбјеђивање конкурентних цијена, виших стандарда услуга и сигурност снабдијевања, тј. могућност да сви купци искористе предност конкурентног тржишта. Наведени прописи обезбјеђују заштиту права купаца, при чему квалитет услуге треба да буде централна одговорност привредних друштава која обављају електроенергетске дјелатности. Постојећа права купаца треба да буду гарантована, већа и јавна.

На основу законских и подзаконских прописа, мјере за заштиту купаца обухватају: право на уговор који садржи, између осталог, унапријед дефинисане услове снабдијевања, квалитет понуђене услуге, обавезу правовременог информисања купца, право на накнаду штете, рјешавање спорова, обавезу благовременог обавјештавања о условима и начину промјене цијене, обавезу информисања о цијенама и тарифама под стандардним условима, право на избор начина плаћања и информацију о праву на универзалну услугу за купце електричне енергије итд.

Регулаторна комисија је, кроз одредбе Општих услова за испоруку и снабдијевање електричном енергијом, обезбиједила посебан облик заштите крајњих купаца електричне енергије. То се огледа у мјерама које се односе на искључење електричне енергије и мјерама заштите крајњих купаца у удаљеним подручјима. Овим одредбама су прописани услови под којима се купац може искључити са мреже, процедура искључења, а посебно је прописана забрана искључења у дане

државних празника, дане викенда или дане када не ради услужни центар корисника дозволе. Такође, забрањено је искључење крајњих купаца који користе електроmedicineску опрему за одржавање здравља. У случају екстремно хладног времена, обустава испоруке се може примијенити само као крајња мјера.

У циљу обезбјеђења равноправности и недискриминације крајњих купаца у погледу услова за прикључење објекта на дистрибутивну мрежу, Регулаторна комисија је донијела *Правилник о методологији за утврђивање накнаде за прикључење на дистрибутивну мрежу*, те одобрила типове прикључка и накнаде за прикључење на дистрибутивну мрежу.

Тарифним ставовима за кориснике дистрибутивних система и тарифним ставовима за јавно снабдијевање (домаћинства и мали купци), обезбјеђено је да цијене електричне енергије буду утврђене на основу унапријед дефинисане методологије, засноване на објективним критеријумима, објављене прије примјене и примијењене без дискриминације.

Поред наведеног, нови Закон о електричној енергији је дефинисао енергетски заштићеног купца, те предвидио механизам заштите ових купаца. Свакако, у свјетлу отварања тржишта, веома је битно да се овај механизам, доношењем подзаконих аката, учини што прије оперативним.

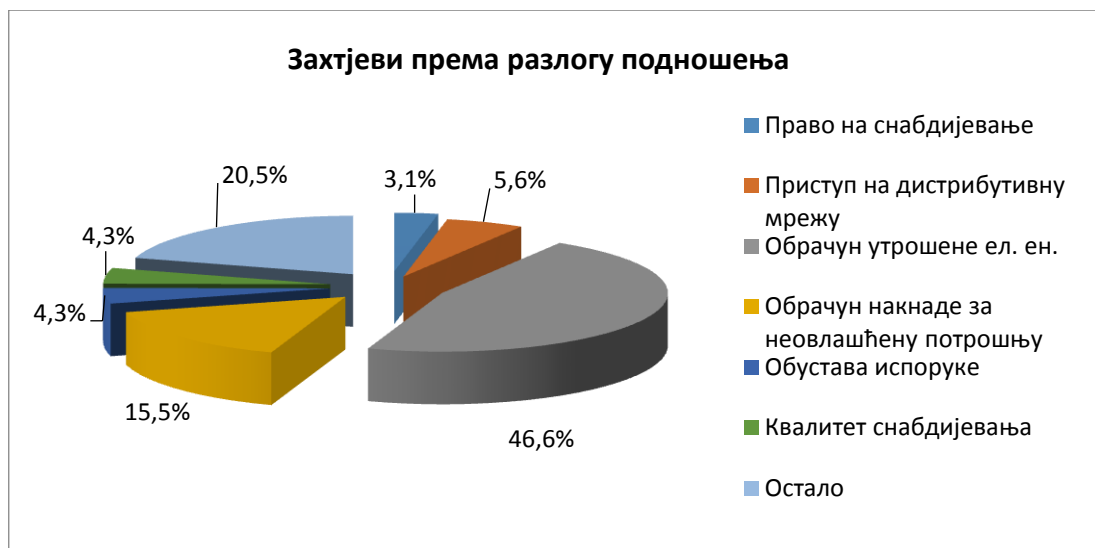
2.2.7.2 Рјешавање спорова

Регулаторна комисија је на основу одредбе члана 32. Закона о електричној енергији надлежна да, по захтјеву странке, рјешава спорове на тржишту електричне енергије.

У току 2021. године, Регулаторној комисији је поднесен 151 захтјев крајњих купаца за рјешавање спорова међу учесницима на тржишту електричне енергије. Број поднесених захтјева, с обзиром на разлоге подношења, је следећи:

- право на снабдијевање електричном енергијом – 5 захтјева,
- приступ на дистрибутивну мрежу – 9 захтјева,
- обрачун утрошене електричне енергије – 75 захтјева,
- обрачун накнаде за неовлашћену потрошњу електричне енергије - 25,
- обуставу испоруке електричне енергије – 7 захтјева,
- квалитет снабдијевања електричном енергијом 7 захтјева и
- 33 захтјева из других разлога (отпис дуга, застарјелост, пренос дуга, накнада штете, измјештање мреже, замјена и измјештање стубова, извршење пресуде и сл.).

На слици 1 дат је приказ захтјева према разлогу подношења. Евидентно је да је најчешћи разлог подношења захтјева за рјешавање спора у вези са обрачуном утрошене енергије. Иначе, у ову категорију спорова укључени су сви спорови због обрачуна утрошене електричне енергије, извршене корекције обрачуна, и слично. Према одредбама новог закона о електричној енергији, спорови у вези са неовлашћеном потрошњом електричне енергије су посебно структурирани.

Слика 1 - Захтјеви за рјешавање спорова према разлогу подношења

У вријеме израде овога извјештаја, сви захтјеви за рјешавање спорова поднесени у току 2021. године су ријешени.

2.2.7.3 Рјешавање жалби

Регулаторна комисија је надлежна да одлучује о жалби на рјешење дистрибутера о издавању електроенергетске сагласности за прикључење и понуђени уговор о прикључењу.

У току 2021. године, поднесено је 6 жалби крајњих купаца против рјешења о издавању електроенергетских сагласности и понуђених услова за закључење уговора о прикључењу. О поднесеним жалбама је одлучено или коначним рјешењима Регулаторне комисије или су заинтересована лица информисана како да остваре прикључење на електроенергетску мрежу, односно право на напајање електричном енергијом. У поступку по поднесеним жалбама ни у једном случају нису поништавана рјешења дистрибутера о издавању електроенергетске сагласности.

2.2.7.4 Управни спорови

У току 2021. године, поднесено је девет тужби за покретање управног спора Окружном суду у Требињу против коначних рјешења Регулаторне комисије. Поднесене тужбе су се односиле на рјешења о споровима и рјешења о условима прикључења. У току 2021. године, поднесена су и 4 захтјева за ванредно преиспитивање правоснажне одлуке надлежног суда пред Врховним судом Републике Српске, у вези са рјешењима Регулаторне комисије.

Поступајући по поднесеним тужбама, благовремено су достављани одговори на тужбе са копијом комплетног списка предмета.

У току 2021. године, Окружни суд у Требињу је донио 11 пресуда по тужбама на рјешења Регулаторне комисије, а овим пресудама осам тужбених захтјева је одбијено као неосновано, док су три предмета враћена на поновно одлучивање.

Потребно је истаћи да се већина тужби односила на спорове у вези са оспоравањем основа за обрачун неовлашћено утрошене електричне енергије, као и оспоравање самог обрачуна неовлашћено утрошене електричне енергије.

У току 2021. године, Врховни суд Републике Српске је донио четири пресуде у управним споровима против рјешења Регулаторне комисије, којима су одбијени захтјеви за ванредно

преиспитивање правоснажне одлуке Окружног суда у три случаја, а у једном случају је предмет враћен на поновно одлучивање.

2.2.7.5 Карактеристике појединих врста спорова

У 2021. години, настављено је подношење захтјева крајњих купаца електричне енергије у вези са оспоравањем сачињених обрачуна неовлашћено преузете електричне енергије са електродистрибутивне мреже. Велика заступљеност ове врсте спорова је посљедица појачаних активности дистрибутера и надлежних органа на откривању неовлашћеног преузимања електричне енергије са електродистрибутивне мреже. Ове појаве треба и даље спречавати и откривати у циљу смањења штетних посљедица по електроенергетске субјекте, као и смањења дистрибутивних губитака. Најчешћи облици неовлашћене потрошње су се односили на самовољно прикључење на електродистрибутивну мрежу и преузимање радњи на мјерном мјесту у циљу онемогућавања правилног регистровања утрошене електричне енергије и самовољно скидање или оштећење пломби дистрибутера, те коришћење електричне енергије супротно намјени утврђеној рјешењем о електроенергетској сагласности.

Крајем 2021. године, уследила је специфична појава на тржишту електричне енергије, у вези са промјеном цијене електричне енергије за купце који слободно бирају снабдјевача на тржишту, што је узроковало низ спорова пред Регулаторном комисијом. Наиме, већина уговора о снабдијевању електричном енергијом закључених са купцима, који слободно бирају снабдјевача на тржишту, односно који нису у систему јавног снабдијевања, важила је до краја новембра 2021. године, а до истека овог периода нису закључени нови уговори са крајњим купцима. У овим околностима, тржишно снабдијевање електричном енергијом наставило се под условима из постојећих уговора, а у смислу одредбе члана 73. Закона о облигационим односима (Службени лист СФРЈ, број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89) и (Службени Гласник Републике Српске, број 17/93, 3/96, 39/03, 74/04). Услијед промијењених околности на тржишту електричне енергије, тржишни снабдјевач је накнадно, понудио закључење нових уговора о снабдијевању електричном енергијом са знатно већом цијеном. Међутим, почетак примјене ових уговора је одређен ретроактивно, што је било противно одредби члана 81. став 1. тачка 5. Закона о електричној енергији, којом је прописано да се о промјени цијене електричне енергије из постојећег уговора о тржишном снабдијевању, крајњи купац мора обавијестити најмање 15 дана прије почетка примјене нове цијене. У оваквим случајевима су усвајани захтјеви крајњих купаца, те је наложено да се нове цијене могу примјењивати само убудуће у складу са наведеном одредбом Закона о електричној енергији, а до примјене нове цијене, наложено је да се обрачун утрошене електричне енергије врши по цијенама из раније закљученог уговора. Убудуће ће се ова појава елиминисати, на начин да се дослиједно примјени одредба члана 81. став 1. тачка 5. Закона о електричној енергији.

Посљедњих година, па тако и у 2021. години, било је више захтјева крајњих купаца који су се односили на квалитет снабдијевања електричном енергијом, што је узроковано техничким стањем на дистрибутивној мрежи. У таквим случајевима, Регулаторна комисија је доносила рјешења којима су налагане мјере у виду реконструкције мреже у одређеном року. У једном случају био је и захтјев за електрификацијом руралног подручја, у ком случају је Регулаторна комисија, такође, наложила изградњу мреже. У овим поступцима, оператор дистрибутивног система је истицао проблем средстава. Међутим, ове околности нису прихватане из разлога што су та средства обезбијеђена у посебним тарифним поступцима, чиме су створени услови за извршење законских обавеза дистрибутера, као што су реконструкција, одржавање и развој дистрибутивне мреже.

2.3 Регулисање сектора природног гаса

2.3.1. Доношење и одобравање правила и прописа

Закон о гасу Републике Српске, који је ступио на снагу 23.03.2018. године, а који је усклађен са Трећим енергетским пакетом, изазвао је велике промјене у уређењу и организацији дјелатности у сектору природног гаса у Републици Српској, као и значајно проширење надлежности Регулаторне комисије. Закон о измјенама и допунама закона о гасу ступио је на снагу 03.03.2021. године.

Регулаторна комисија је, са циљем провођења обавеза и надлежности прописаних Законом о гасу, донијела нови Правилник о издавању дозвола и спроводила активности на издавању дозвола за обављање дјелатности и давању сагласности на подзаконска акта учесника на тржишту тј. усклађивању сектора природног гаса у Републици Српској са одредбама новог Закона о гасу и његових измјена и допуна.

Поред тога, Регулаторна комисија је радила на унапређењу подзаконских аката из сектора природног гаса у циљу усклађивања са одредбама Закона о гасу. Њихово усвајање је планирано почетком 2022. године.

2.3.2. Сертификација оператера транспортног система

Одредбама Закона о гасу прописана је обавеза сертификације оператера транспортног система природног гаса од стране Регулаторне комисије, а што је услов за прибављање дозволе за обављање дјелатности транспорта и управљања транспортним системом природног гаса. Сертификација је поступак којим се утврђује усклађеност оператера транспортног система са условима у вези са његовом независношћу и раздвајањем од вертикално интегрисаног субјекта, као и са другим релевантним захтјевима из закона.

„Гас промет“ а.д. Пале је Рјешењем Регулаторне комисије од 18.11.2020. године сертификован као оператер транспортног система природног гаса према моделу власничког раздвајања, за дионице гасоводног система Шепак-Каракај и Каракај-Зворник са припадајућим објектима, постројењима и опремом.

Сертификовани оператер транспортног система природног гаса „Гас промет“ а.д. Пале обавезан је да приликом доношења одлука које се односе на дјелатност транспорта и управљање транспортним системом природног гаса према повезаним лицима или у случају постојања личног интереса, такве одлуке доноси већином гласова чланова Управног одбора који немају интереса у том послу и нису представници повезаног лица, а у случају да таква већина не постоји, већином гласова акционара који немају лични интерес и који нису представници повезаног лица, да у континуитету обезбјеђује услове независности оператера транспортног система и да без одлагања извјештава Регулаторну комисију о свим промјенама у структури капитала, промјенама у органима управљања или законског заступања, те одлукама и начину гласања скупштине акционара. Такође, наложене су и одређене обавезе у вези овлашћења за коришћење гласачког права у Управном одбору оператера транспортног система. Рјешење о сертификацији оператера транспортног система природног гаса је објављено заједно са Мишљењем Секретаријата Енергетске заједнице у Службеном гласнику Републике Српске број 124/20 и на интернет страници Регулаторне комисије.

Захтјев за сертификацију оператера транспортног система требало је поднијети и привредно друштво „Сарајево гас“ а.д. Источно Сарајево након раздвајања дјелатности транспорта и управљање транспортним системом за природни гас од осталих дјелатности које обавља. Рок из Закона о гасу за усклађивања организације рада и пословање са захтјевима за раздвајање дјелатности истекао је у марту 2020. године, али је измјенама Закона о гасу тај рок продужен до

марта 2023. године. С обзиром на кратке рокове, Регулаторна комисија ће, са своје стране, спровести и предузети све неопходне кораке у циљу испуњења законом прописаних обавеза.

2.3.3. Издавање дозвола

Дозволе за обављање дјелатности из сектора природног гаса издате прије ступања на снагу новог Закона о гасу важе до истека рока на који су издате. Одредбама новог Закона о гасу, сви корисници дозвола су у обавези да прилагоде своје пословање у року од годину дана од дана ступања на снагу новог закона, осим корисника дозвола за обављање дјелатности транспорта и управљања системом за транспорт природног гаса који имају рок од двије године, односно пет година. Прије истека рока важења дозвола, сви корисници дозвола су у обавези да најкасније три мјесеца прије истека периода важења дозволе поднесу Регулаторној комисији захтјев за издавање дозволе за обављање дјелатности у сектору природног гаса, односно продужење, у складу са одредбама Правилника о издавању дозвола. Измјенама и допунама Закона о гасу из 2021. године, дефинисано је управљање постројењем за компримовање природног гаса као нова дјелатност у сектору природног гаса. Рок за прибављање дозволе енергетским субјектима, који на дан ступања на снагу закона обављају ову дјелатност, је 18.02.2022. године.

Акционарско друштво „Рафинерија нафте Брод“ поднијело је 12.11.2021. године Регулаторној комисији захтјев за издавање дозволе за обављање дјелатности управљања постројењем за компримовани природни гас. Активности по овом захтјеву окончане су у 2022. години.

У кругу комплекса Фабрике глинице „Бирач“ у Зворнику налази се станица за компримовање природног гаса која је била активна и прије доношења измјена и допуна закона о гасу. Регулаторној комисији током 2021. године није поднијет захтјев за издавање дозволе за обављање дјелатности за ово постројење.

Оператеру транспортног система „Гас промет“ а.д. Пале је након сертификације оператера транспортног система издата дозвола за обављање дјелатности транспорта и управљања транспортним системом природног гаса 04.03.2021.године рјешењем Регулаторне комисије на период важења од петнаест година.

Дозвола за обављање дјелатности транспорта природног гаса за привредно друштво „Сарајево гас“ а.д. Источно Сарајево престала је да важи 23.03.2020. године. Како ово привредно друштво није ускладило своје пословање, као вертикално организовани субјекат, у складу са одредбама Закона о гасу, није подносио захтјев за сертификацију, а самим тим ни захтјев за издавање нове дозволе.

Регулаторна комисија је током 2021. године донијела рјешења о издавању дозвола за обављање дјелатности трговине и снабдијевања природним гасом Акционарском друштву „Рафинерија нафте Брод“ 25.03.2021. године и „ОПТИМА ГРУПИ“ д.о.о. Бања Лука 19.08.2021. године на период важења од две године.

Регулаторна комисија је 22.04.2021. године закључком одбацила захтјев за издавање дозволе за обављање дјелатности трговине и снабдијевања природним гасом Друштва са ограниченом одговорношћу „ГАСНИ ЦЕНТАР ЗА ОБУКУ И РАЗВОЈ“ Зворник, као неуредан.

Дозволе за обављање дјелатности снабдијевања тарифних купаца природним гасом, корисницима „Сарајево гас“ а.д. Источно Сарајево и А.Д „Зворник – стан“ Зворник су истекле 31.12.2019. године. Доношењем Закона о измјенама и допунама Закона о гасу почетком 2021. године, овим привредним субјектима наметнуто је да обављају снабдијевање с обавезом јавне услуге до избора снабдјевача с обавезом јавне услуге, док ће Влада Републике Српске, у року од шест мјесеци од ступања на снагу овог закона, именовати снабдјевача са обавезом јавне услуге и снабдјевача последњег избора. Током 2021, године Регулаторној комисији нису поднесени захтјеви за издавање или измјену дозволе за обављање дјелатности снабдијевања и трговине

природним гасом којим би се обухватило снабдијевање с обавезом јавне услуге и/или снабдијевање посљедњег избора.

Закључно са 31.12.2021. године, у сектору природног гаса је било укупно једанаест важећих дозвола за обављање дјелатности, од чега једна дозвола за транспорт и управљање транспортним системом природног гаса („Гас промет“ а.д. Пале), двије дозволе за дистрибуцију и управљање системом за дистрибуцију природног гаса („Сарајево гас“ а.д. Источно Сарајево и А.Д „Зворник – стан“ Зворник) и осам дозвола за трговину и снабдијевање природним гасом („ГАС ПЕС“ д.о.о. Бања Лука, „Сарајево гас“ а.д. Источно Сарајево, А.Д „Зворник – стан“ Зворник, „CNG ENERGY“ д.о.о. Бања Лука, „Бијељина гас“ д.о.о. Бијељина, „Прво гасно друштво“ д.о.о. Зворник, Акционарско друштво „Рафинерија нафте Брод“ и „ОПТИМА ГРУПА“ д.о.о. Бања Лука).

2.3.4. Издавање претходног одобрења за изградњу директног гасовода

Регулаторна комисија је 15.07.2021. године донијела рјешење о издавању претходног одобрења за изградњу директног гасовода за Акционарско друштво „Рафинерија нафте Брод“ за директни гасовод од границе БиХ на ријеци Сави до блокадне станице која се налази у комплексу „Рафинерија нафте Брод“.

Одредбама Закона о гасу прописано је да у случајевима када произвођач или снабдјевач природним гасом и купац намјеравају потписати уговор о снабдијевању природним гасом, а не могу добити приступ транспортном или дистрибутивном систему, могу изградити директан гасовод, уз претходно одобрење Регулаторне комисије. Директни гасовод је гасовод који повезује произвођача природног гаса, односно био – гаса, или гасног система са изолованим купцем који није дио транспортног или дистрибутивног система. У складу са Законом о гасу, Регулаторна комисија је донијела Правилник за изградњу директних гасовода у којем су утврђени услови када се могу градити директни гасоводи и поступак давања претходног одобрења за изградњу директног гасовода на принципу недискриминације и транспарентности.

2.3.5. Давање сагласности на акта

Током 2021. године Регулаторна комисија је дала сагласности на „Опште услове за снабдијевање природним гасом“ Акционарском друштву „Рафинерија нафте Брод“ 25.03.2021. године и „ОПТИМА ГРУПА“ д.о.о. Бања Лука 19.08.2021. године у оквиру процеса издавања дозволе за обављање дјелатности трговине и снабдијевања природним гасом.

„Прво гасно друштво“ д.о.о. Зворник је у 2021. години доставило Регулаторној комисији „Опште услове за снабдијевање природним гасом“ на давање сагласности у циљу усклађивања документа са захтјевима и одредбама новог Закона о гасу. Сагласноост на овај акт дата је 25.02.2022. године.

2.3.6. Надгледање пословних активности корисника дозвола

2.3.6.1. Надзорне провјере

Надзорне провјере у сектору природног гаса се обављају у циљу праћења усаглашености рада корисника дозвола са условима издатих дозвола, те утврђивања нивоа проведених мјера сходно рјешењима са надзорних провјера проведених у претходном периоду.

Након надзорне провјере, сачињава се извјештај са надзорне провјере који се доставља на коментарисање кориснику дозволе. Извјештај са надзорне провјере садржи утврђено стање у погледу поштовања услова дозволе, као и евентуално утврђене неправилности коришћења дозволе.

Регулаторна комисија је у 2021. години обавила двије редовне надзорне провјере код корисника дозвола за обављање дјелатности трговине и снабдијевања природним гасом „Прво гасно

друштво“ д.о.о. Зворник и „ГАС РЕС“ д.о.о. Бања Лука и донијела рјешења о предузимању мјера након обављене редовне надзорне провјере.

2.3.6.2. Извјештавање

Правилником о извјештавању прецизиран је садржај, начин и рокови достављања извјештаја које су корисници дозвола из сектора природног гаса дужни достављати Регулаторној комисији.

Корисници дозвола из сектора природног гаса дужни су да, између осталог, достављају извјештаје на прописаним обрасцима и они обухватају финансијске, техничке и организационе податке, податке о квалитету пружених услуга итд. Анализа достављених извјештаја је један од елемената на основу којих се, поред услова издатих дозвола, дефинише програм надзорних провјера појединачно за сваку од дјелатности корисника дозвола.

Већина корисника дозвола у сектору природног гаса је у 2021. години редовно извјештавала Регулаторну комисију, у складу са Правилником о извјештавању.

2.3.7. Регулација цијена и отварање тржишта природног гаса

2.3.7.1. Тарифни поступци

У току 2021. године није било тарифних поступака у сектору природног гаса.

2.3.7.2. Тржиште природног гаса

Дјелатности транспорта и дистрибуције природног гаса те складиштење природног гаса су, као монополске дјелатности, предмет потпуне регулације, док су производња, трговина и снабдијевање купаца природним гасом дјелатности које се могу обављати у тржишним условима, те захтијевају процес либерализације услова њиховог обављања, односно увођење таквих тржишних механизма у којима ће се моћи остварити њихов тржишни карактер.

У циљу што бољег организовања, регулисања и функционисања сектора природног гаса, те обезбјеђења сигурности снабдијевања и развоја система природног гаса, Закон о гасу прописује да Регулаторна комисија утврђује методологије за обрачунавање трошкова транспорта, дистрибуције, складиштења и снабдијевања природним гасом, методологију за одређивање цијене јавног снабдијевања и снабдијевања посљедњег избора и методологију за обрачунавање трошкова прикључка на систем те, у циљу спречавања злоупотребе монополског положаја, даје сагласност енергетским субјектима на цијене јавног снабдијевања и снабдијевања посљедњег избора природним гасом и цијене управљања, приступа и коришћења транспортног и дистрибутивног система или складишта.

Према Закону о гасу из 2008. године, сви купци су од 1. јануара 2015. године квалификовани купци. Нови Закон о гасу који је донесен 2018. године, који је усаглашен са Трећим енергетским пакетом, донио је нове задатке и обавезе пред Регулаторну комисију.

Сектор природног гаса је у претходним годинама обиљежио улазак нових снабдјевача на тржиште природног гаса који су узели активно учешће на тржишту. Наиме, „БХ-Гас“ д.о.о. Сарајево је до јула 2015. године био већински добављач природног гаса на подручју Босне и Херцеговине (истовремено и транспортер природног гаса у Федерацији Босне и Херцеговине, гдје не постоји одговарајући регулаторни оквир нити транспарентан приступ утврђивања цијене транспорта и набавке природног гаса) што је представљало озбиљну препреку за отварање и развој тржишта. Привредно друштво „Алумина“ д.о.о. Зворник је од јула 2014. године до јула 2015. године набављало природни гас искључиво за своје потребе, самостално на тржишту. Од јула 2015. године, привредно друштво „ГАС РЕС“ д.о.о. Бања Лука је почело са снабдијевањем највећег

потрошача у Републици Српској „Алумина“ д.о.о. Зворник, а од октобра 2015. године постало је и снабдјевач привредног друштва А.Д. „Зворник стан“ Зворник, што се наставило у континуитету и у 2021. години.

Такође, од марта 2018. године са радом је почела и станица за компримовање природног гаса која се налази у Зворнику. Од марта до августа 2018. године, привредно друштво „Алумина“ д.о.о. Зворник је испоручивало потребне количине природног гаса за компримовање привредном друштву „Прво гасно друштво“ д.о.о. Зворник. Од августа 2018. године, привредно друштво „ГАС РЕС“ д.о.о. Бања Лука је преузело снабдијевање природним гасом овог привредног друштва.

У наредном периоду се очекује и почетак снабдијевања природним гасом подручја Града Бијељине, што ће свакако допринијети развоју како самог сектора природног гаса тако и тржишта природног гаса у Републици Српској.

2.3.8. Заштита купаца природног гаса

2.3.8.1. Регулаторни оквир заштите купаца природног гаса

Питање заштите купаца природног гаса је регулисано Директивом 2009/73 ЕК Европског парламента и Савјета од 13. јула 2009. Чланом 3. ове Директиве прописана је обавеза јавне услуге и заштита купаца. Нарочито је истакнута обавеза земљама чланицама у погледу предузимања мјера у циљу заштите крајњих купаца, и посебно мјера сигурности за заштиту угрожених купаца. У овом контексту, државе чланице ће дефинисати концепт угрожених купаца који се може односити на енергетско сиромаштво и, између осталог, на забрану искључења гаса тим купцима у критичном моменту, као и мјере за заштиту крајњих купаца у удаљеним подручјима који су прикључени на гасни систем.

У Анексу А ове Директиве, посебно су наведене мјере за заштиту купаца које обухватају: право на уговор који садржи унапријед дефинисане услове снабдијевања, квалитет понуђене услуге, обавезу правовременог информисања купца, право на надокнаду и обештећење, рјешавање спорова и друга питања, обавезу благовременог обавјештавања о условима и начину промјене цијене, обавезу информисања о цијенама и тарифама под стандардним условима, право на избор начина плаћања.

Регулаторна комисија је, усвајањем *сета, напријед наведених подзаконских аката у складу са одредбама Закона о гасу*, те давањем сагласности на правила рада транспортног и правила рада дистрибутивног система и опште услове за снабдијевање природним гасом, створила услове за праћење и омогућавање заштите крајњих купаца природног гаса у оквиру својих надлежности које проистичу из Закона о гасу.

2.3.8.2. Рјешавање спорова и жалби

На основу одредбе члана 30. Закона о гасу, Регулаторна комисија је надлежна да на захтјев странке рјешава спорове између корисника система и оператера система, енергетских субјеката и купаца природног гаса и енергетских субјеката међусобно. Предмети захтјева за рјешавање спорова могу бити у вези са правом на снабдијевање природним гасом, приступом системима, накнадама за прикључење, накнадама за дебаланс система, обрачуном утрошеног природног гаса, обрачуном накнаде за неовлашћену потрошњу природног гаса, обуставом испоруке природног гаса и квалитетом снабдијевања природним гасом.

У току 2021. године, није било поднесених захтјева за рјешавање спорова Регулаторној комисији од стране учесника на тржишту природног гаса.

2.4. Регулисање сектора нафте и деривата нафте

2.4.1. Доношење и одобравање правила и прописа

У 2021. години, није било активности на доношењу прописа и правила у сектору нафте и деривата нафте.

2.4.2. Издавање дозвола

У 2021. години, није било поднесених захтјева за издавање дозвола у сектору нафте и деривата нафте.

Закључно са крајем 2021. године, у сектору нафте и деривата нафте, постоје три важеће дозволе за обављање дјелатности - једна за обављање дјелатности производње деривата нафте и двије за обављање дјелатности складиштења нафте и деривата нафте.

2.4.3. Надгледање пословних активности корисника дозвола

Надгледање пословних активности корисника дозвола обухвата надзорне провјере које се обављају у сједишту корисника дозвола, а односе се на анализирање података и информација достављених кроз поступак редовног или ванредног извјештавања и доношење мјера за отклањање неправилности у погледу поштовања услова издатих дозвола.

2.4.3.1. Надзорне провјере

Надзорне провјере у сектору нафте и деривата нафте се обављају у циљу праћења усаглашености рада корисника дозвола са условима издатих дозвола те утврђивања нивоа проведених мјера, сходно рјешењима са надзорних провјера проведених у претходном периоду.

2.4.3.2. Извјештавање

Надгледање пословних активности корисника дозвола се, осим кроз спровођење надзорних провјера, врши и кроз процес редовног извјештавања. Условима дозвола је прописана обавеза свим корисницима дозвола у сектору нафте и деривата нафте да, у периоду важења дозволе, редовно извјештавају Регулаторну комисију. Ово извјештавање обухвата достављање финансијских, техничких, организационих и других података како је наведено у условима дозволе и *Правилнику о извјештавању*.

Корисници дозвола из сектора нафте и деривата нафте углавном извјештавају Регулаторну комисију у складу са условима дозволе и Правилником о извјештавању.

2.4.4. Регулација цијена и отварање тржишта нафте и деривата нафте

2.4.4.1. Тарифни поступци

С обзиром да у Републици Српској немамо правних субјеката који обављају дјелатност транспорта нафте нафтоводима и транспорта деривата нафте продуктоводима, није ни било активности везано за ове дјелатности у 2021. години.

2.4.4.2. Тржиште нафте и деривата нафте

Енергетска тржишта постоје само за поједине енергенте или облике енергије. Постоје битне разлике између тржишта нафте, природног гаса или угља, као примарних енергената. Димензију тржишта одређују, осим понуде и потражње, и могућност транспорта и трошкови транспорта.

Нафта има у пуном смислу међународну димензију и један је од најважнијих извора енергије на глобалном нивоу.

Прилике на тржишту нису сталне те, осим процеса потражње и понуде, на тржиште утиче технолошки развој, изградња транспортне преносне мреже, цијене, али и бројни неенергетски разлози као што су политика, тероризам, ратови, природне катастрофе и спекулације.

Посматрано са аспекта глобалне потрошње, нафта заузима мјесто појединачно најважнијег примарног горива. Нафтно тржиште карактерише производња сирове нафте с једне стране и рафинеријска прерада односно потрошња нафтних деривата с друге стране. Главна тржишта сирове нафте у свијету обухватају Руску Федерацију, Сјеверно море, Западну Африку, тржиште Медитерана, Перзијски залив, Азијску регију те источну и западну обалу САД-а.

Цијене деривата нафте формирају се у складу са тржишним условима у Републици Српској, односно у БиХ.

У циљу регулације и функционисања сектора нафте и деривата нафте, Закон о нафти и дериватима нафте прописује да Регулаторна комисија утврђује методологије за обрачунавање трошкова транспорта нафте нафтоводима и транспорта деривата нафте продуктоводима, доноси тарифни систем за обрачун цијене за коришћење нафтовода, односно продуктовода и одобрава цијене за коришћење нафтовода, односно продуктовода.

Такође, Регулаторна комисија је надлежна да прати примјену тарифних система и методологија за приступ и коришћење нафтовода односно продуктовода.

Активности Регулаторне комисије у вези са обављањем дјелатности транспорта нафте нафтоводима и транспорта деривата нафте продуктоводима у 2021. години није било, јер немамо правних субјеката који обављају те послове.

2.4.5. Заштита купаца у сектору нафте и деривата нафте

2.4.5.1. Регулаторни оквир заштите купаца

На основу одредбе члана 9. тачка д) Закона о нафти и дериватима нафте, прописано је да је Регулаторна комисија надлежна да рјешава жалбе у другом степену на приступ.

2.4.5.2. Рјешавање спорова и жалби

У току 2021. године, није било поднесених жалби из сектора нафте и деривата нафте у смислу одредбе члана 9. став 2. тачка д) Закона о нафти и дериватима нафте.

2.5. Сарадња

2.5.1. Енергетска заједница

Уговор о успостављању Енергетске заједнице, који је потписан 25. октобра 2005. године и ступио на снагу 1. јула 2006. године, омогућава стварање највећег интерног тржишта за електричну енергију и гас на свијету, у којем, тренутно, ефективно учествују Европска унија с једне стране и

сљедећих осам Уговорних страна: Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Косово¹, Сјеверна Македонија, Молдавија, Србија, Украјина и Грузија.

Потписивањем Уговора о успостављању Енергетске заједнице, Босна и Херцеговина је прихватила правне тековине Европске уније (ЕУ) у области енергетике и преузела обавезу да своје законодавство усклади са тим правним тековинама у роковима који су утврђени Уговором.

Правну тековину Енергетске заједнице чине кључни законски акти ЕУ у домену електричне енергије, гаса, нафте, заштите животне средине, енергетске ефикасности, обновљивих извора енергије и енергетске статистике. Уговор такође предвиђа примјену ЕУ политике у конкуренцији.

У складу са израженим интересом, у раду тијела Енергетске заједнице учествују: Аустрија, Бугарска, Чешка, Финска, Француска, Грчка, Холандија, Хрватска, Италија, Кипар, Латвија, Литванија, Мађарска, Њемачка, Пољска, Румунија, Словачка, Словенија и, Шведска. Ових 19 земаља учесница из Европске уније директно учествује у раду тијела Енергетске заједнице, а њихове позиције приликом гласања изражава Европска комисија.

Статус посматрача у тијелима Енергетске заједнице имају Јерменија, Норвешка и Турска.

Основни циљеви Енергетске заједнице су стварање стабилног, јединственог, регулаторног и тржишног оквира, који обезбјеђује поуздано снабдијевање енергентима и може привући инвестиције у секторе електричне енергије и природног гаса у региону и обезбиједити дугорочну сигурност снабдијевања овим енергентима. Поред тога, то је развој алтернативних праваца снабдијевања гасом и побољшања стања у животној средини, уз примјену енергетске ефикасности и коришћење обновљивих извора енергије.

Закључивањем овог Уговора, уговорне стране из регије се обавезују да између себе успоставе заједничко тржиште електричне енергије и гаса које ће функционисати по стандардима тржишта ЕУ, са којим ће се интегрисати. То се постиже постепеним преузимањем дијелова правне тековине ЕУ, односно спровођењем одговарајућих директива и уредби ЕУ у подручјима електричне енергије, гаса, заштите животне околине, конкуренције, обновљивих извора енергије, енергетске ефикасности, нафте и статистике.

У циљу осигурања адекватног вођења процеса успостављања и функционисања Енергетске заједнице, основане су сљедеће институције: Министарски савјет, Секретаријат Енергетске заједнице, Стална група на високом нивоу те Регулаторни одбор Енергетске заједнице, а такође и Форум за електричну енергију (Атински форум), Форум за гас, Форум за нафту, Форум о одрживости и Форум о рјешавању спорова.

Уговор о успостављању Енергетске заједнице важи до јула 2026. године.

У протеклом периоду, Енергетска заједница је израсла у организацију која осигурава чврст институционални оквир за сарадњу, међусобну подршку и размјену искустава и стога служи као модел за регионалну сарадњу у вези са енергетским питањима.

Значајну подршку развоју регије дају мјере које су дефинисане у оквиру „Берлинског процеса“ односно иницијативе за шест земаља Западног Балкана (WB6 иницијатива) у коју су укључене Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Косово², Сјеверна Македонија и Србија. У домену електричне енергије, оне се, прије свега, односе на отклањање недостатака у примарној и секундарној легислативи, развој организованог veleпродајног тржишта и балансног тржишта,

---

¹ Овај назив не прејудуира ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом СБУН 1244 и Мишљењем Међународног суда правде о декларацији о независности Косова.

² Овај назив не прејудуира ставове о статусу и у складу је са Резолуцијом СБУН 1244 и Мишљењем Међународног суда правде о декларацији о независности Косова.

тржишну алокацију прекограничних капацитета, дерегулацију цијена, раздвајање тржишних од дјелатности које карактерише природни монопол, те на јачању независности регулатора.

Берлински процес има за циљ јачање регионалне сарадње између земаља Западног Балкана и њихову европску интеграцију. Програми повезивања у различитим секторима фокусирају се на регионалну транспортну и енергетску инфраструктуру и реформе. Чињеница је да добро повезане и функционалне инфраструктурне мреже покрећу економски раст, пружају пословне политике, привлаче инвестиције и стварају нова радна мјеста.

Након самита земаља ЕУ и Западног Балкана одржаних у Берлину, Вечу, Паризу, Трсту, Лондону и Познану Осми самит Западног Балкана одржан је поново у Берлину 5. јула 2021. године. Самит је, путем видеоконференције, окупио шефове држава или влада са Западног Балкана, њихове колеге из девет чланица ЕУ, Уједињеног Краљевства те високе званичнике институција ЕУ. Том приликом Европска унија потврдила је посвећеност сарадњи и подршку регији током постпандемијског опоравка, између осталог, фокусирајући се на инвестиције у зелену и дигиталну транзицију, одрживу енергију и дигиталну инфраструктуру.

У закључцима Самита наглашена је потреба за наставком и даљњим развојем кључних елемената сарадње. Ови елементи посебно укључују Економски и инвестицијски план, с фокусом на одрживи транспорт, чисту енергију и пројекте дигиталне повезаности који се спроводе кроз Инвестицијски оквир за Западни Балкан. Такође, истакнута је посвећеност постизању циљева Зелене агенде за Западни Балкан³. Зелена агенда је важан покретач транзиције на карбонски неутралне и климатски отпорне економије, у циљу раздвајања економског раста од потрошње ресурса и стварања отпада, рјешавања проблема великог загађења и очувања богатог биодиверзитета у регији. Учесници су поздравили напредак у њеној имплементацији, препознајући напоре Савјета за регионалну сарадњу Сарајево у координацији припреме Акционог плана⁴ за спровођење Декларације.

Министарски савјет Енергетске заједнице је под предсједавањем Србије одржао годишњи састанак 30. новембра 2021. године. Том приликом одлукама Министарског савјета у правну тековину Заједнице, уз потребна прилагођења, укључено је сљедећих пет, од укупно осам енергетских прописа ЕУ који чине пакет Чиста енергија за све Европљане:

- Уредба (ЕУ) 2018/1999 Европског парламента и Савјета од 11. децембра 2018. године о управљању енергетском унијом и дјеловањем у подручју климе, измјени уредаба (ЕЗ) 663/2009 и (ЕЗ) 715/2009 Европског парламента и Савјета, директива 94/22/ЕЗ, 98/70/ЕЗ, 2009/31/ЕЗ, 2009/73/ЕЗм 2010/31/ЕУ, 2012/27/ЕУ и 2013/30/ЕУ Европског парламента и Савјета, директива Савјета 2009/119/ЕЗ и (ЕУ) 2015/652 те стављању ван снаге Уредбе (ЕУ) 525/2013 Европског парламента и Савјета,
- Директива (ЕУ) 2018/2001 Европског парламента и Савјета од 11. децембра 2018. о промовисању коришћења енергије из обновљивих извора,
- Директива (ЕУ) 2018/2002 Европског парламента и Савјета од 11. децембра 2018. о измјени Директиве 2012/27/ЕУ о енергетској ефикасности,
- Уредба (ЕУ) 2019/941 Европског парламента и Савјета од 5. јуна 2019. о спремности на ризике у сектору електричне енергије и стављању ван снаге Директиве 2005/89/ЕЗ и

---

³ Софијска декларација о Зеленој агенди за Западни Балкан потписана је 10. новембра 2020. године, у контексту Берлинског процеса.

⁴ Акциони план за спровођење Софијске декларације о Зеленој агенди за Западни Балкан усвојен је 6. октобра 2021. године, на Брду код Крања, Словенија.

- Директива (ЕУ) 2019/944 Европског парламента и Савјета од 5. јуна 2019. о заједничким правилима за унутрашње тржиште електричне енергије и измјени Директиве 2012/27/ЕУ (измјена).

Такође, у правну тековину Заједнице, уз потребна прилагођења, укључене су уредбе Европске комисије које се односе на Уредбу (ЕУ) 2018/1999:

- Делегирана уредба Комисије (ЕУ) 2020/1044 од 8. маја 2020. о допуни Уредбе (ЕУ) 2018/1999 Европског парламента и Савјета у погледу вриједности потенцијала глобалног загријавања и смјерница за инвентаре те у погледу система инвентара Уније и о стављању ван снаге Делегиране уредбе Комисије (ЕУ) број 666/2014 и
- Проведбена уредба Комисије (ЕУ) 2020/1208 од 7. августа 2020. о структури, формату, поступцима достављања и ревизији и информација које државе чланице достављају у складу са Уредбом (ЕУ) 2018/1999 Европског парламента и Савјета и о стављању ван снаге Проведбене уредбе Комисије (ЕУ) 749/2014.

Прописи пакета Чиста енергија за све Европљане садрже принцип енергетска ефикасност на првом мјесту и убрзаће потребне инвестиције и коришћење чисте енергије у свим секторима. Државе имају обавезу да припреме Национални интегрисани енергетски и климатски план за период од 2021. до 2030. године, који укључује кратко представљање дугорочне стратегије за најмање 30 година. Осим јачања права купаца (транспарентнији рачуни, већи избор и више флексибилности код промјене снабдјевача) нови прописи уводе концепт потрошње властите енергије из обновљивих извора и енергетске заједнице грађана. Такође, повећава се сигурност снабдијевања захваљујући интелигентнијим и ефикаснијим рјешењима на тржишту којима се омогућује флексибилност система и помаже интеграција обновљивих извора енергије, што ће довести до чистијег, стабилнијег и конкурентнијег електроенергетског сектора у Европи.

Циљеви Уговорних страна за обновљиве изворе, енергетску ефикасност и смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште до 2030. биће усвојени на наредном састанку Министарског савјета 2022. године, на основу студије коју припрема Секретаријат Енергетске заједнице.

Приоритети Енергетске заједнице у наредној години укључују реформе у енергетском сектору, развој заједничког тржишта електричне енергије и природног гаса, обавезних залиха сирове нафте и деривата нафте и развој енергетске инфраструктуре. Посебно се истиче значај декарбонизације, односно стварања климатски неутралне Европе до 2050. године. У том смислу изузетан значај има финализација интегрисаних националних енергетских и климатских планова.

У организацији Секретаријата Енергетске заједнице, запослени и чланови Регулаторне комисије учествовали су на:

- Двадесет шестом атинском форуму о успостављању тржишта електричне енергије,
- Шеснаестом гасном форуму и
- Тринаестом нафтном форуму.

Активним дјеловањем у Енергетској заједници, потврђује се опредјељеност за реформу енергетског сектора, либерализацију тржишта енергије и усклађивање своје политике са чланицама ЕУ.

Регионална шема издавања гаранција о поријеклу произведене електричне енергије

У току 2021. године, Секретаријат Енергетске заједнице је организовао и низ семинара и радних састанака на тему издавања гаранција о поријеклу произведене електричне енергије. Као резултат наведених семинара, Секретаријат је покренуо пројекат који се односи на успостављање регионалног електронског регистра гаранција о поријеклу, чиме би се омогућила бржа и једноставнија размјена и међусобно признавање гаранција о поријеклу између земаља потписница Уговора о успостављању Енергетске заједнице. Суштина самог регистра јесте да ће свако тијело које је у одређеној земљи именовано као одговорно за издавање гаранција о

поријеклу имати свој "подрегистар" који ће користити за обављање својих активности, а истовремено ће се путем заједничког регистра, као централне платрофме омогућити брза и једноставна размјена гаранција о поријеклу. Према одредбама Закона о обновиљивим изворима енергије, тијело надлежно за издавање гаранција о поријеклу у Републици Српској је Регулаторна комисија. Регулаторна комисија је прихватила иницијативу за учешће у овом регионалном пројекту. Мишљења смо да ће се наведеним активностима омогућити веома једноставан процес размјене гаранција о поријеклу и дати замах једном потпуно новом механизму који се јавља на тржишту електричне енергије.

Важно је нагласити да се, управо у овом периоду, Регулаторној комисији обратио већи број крајњих купаца са упитима о могућности добијања одговарајућих потврда да је електрична енергија коју користе управо произведена коришћењем обновиљивих извора енергије.

С обзиром на своје законом прописане надлежности, Регулаторна комисија ће у овом пројекту, својим активним учешћем допринијети стварању свих неопходних услова за несметано функционисање регионалног регистра гаранција о поријеклу, чиме ће се и енергетским субјектима из Републике Српске омогућити излазак на тржиште Енергетске заједнице, а у каснијој фази и повезивање са тржиштем Европске уније.

Завршетак самог пројекта и успостављање регистра је планирано за јул мјесец 2022. године и без обзира што се ради о Извјештају о раду за 2021. годину, сматрамо веома важним истаћи ову чињеницу и правовремено упознати све заинтересоване о овом значајном пројекту. Наставак пројекта подразумијева и закључивање уговора о коришћењу успостављеног регистра, што ће изискивати и одређена материјална средства, која се, у складу са одредбама Закона о обновиљивим изворима, обезбјеђују из накнаде за обновиљиве изворе. Регулаторна комисија ће, у складу са законом, прије предузимања наведених активности затражити сагласност Владе Републике Српске за закључивање наведеног уговора.

2.5.2. ЕРРА – Регионално удружење енергетских регулаторних тијела

Регионална асоцијација енергетских регулатора (ЕРРА) је организација независних регулаторних тијела за енергију из Европе, Азије, Африке и Америке. Промјенама Статута у 2015. години уклоњене су баријере за придруживање регулатора из нових регија и омогућена активна улога свих чланица. ЕРРА има 34 пуноправних и 14 придружених чланица, од којих неке имају регионални карактер, тако да у њеним активностима учествују регулатори из 62 државе.

Циљеви ЕРРА-е су побољшање регулисања енергетских дјелатности у земљама чланицама, подстицање развоја независних и стабилних регулатора, побољшање сарадње између регулатора, размјена информација, истраживачког рада и искуства између чланица те бољи приступ информацијама о свјетској пракси у регулисању енергетских дјелатности.

На Генералној скупштини у мају 2010. године, као придружене чланице ове организације примљене су и двије ентитетске регулаторне комисије из Босне и Херцеговине – Регулаторна комисија за енергију у Федерацији Босне и Херцеговине и Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске.

У циљу побољшања ангажованости и продуктивности својих техничких радних тијела, ЕРРА је приступила њиховом реструктурисању те се од почетка маја 2020. године примјењује нова организациона шема која укључује Комитет за тржишта електричне енергије и економско регулисање, Комитет за обновиљиву енергију, Комитет за тржиште природног гаса и економско регулисање и Радна група за заштиту купаца.

У складу са ситуацијом узрокованом пандемијом болести COVID-19, активности представника Регулаторне комисије у оквиру ЕРРА-е су се већим дијелом наставиле путем интернет платформе док су у другој половини године, након скоро двије године, одржани први физички састанци. Представници РЕРС-а су и током 2021. године наставили да активно учествују у раду Генералне

скупштине као и раду ЕРРА-иних радних тијела путем интернет платформи. Најважније теме обрађиване у 2021. години, између осталих укључују поремећаје цијена на veleprodajним тржиштима енергије, интеграцију електроенергетских тржишта, улогу и потенцијал интелигентних технологија и услуга, укључујући различите аспекта употребе интелигентних бројила за електричну енергију и гас, регулаторну подршку обновљивим изворима, укључујући регулацију тарифа за обновљиву енергију добијену коришћењем енергије вјетра и сунца, шеме подстицаја за обновљиву енергију, перспективу водородна у енергетском сектору, те заштиту купаца укључујући јачање њихове улоге кроз употребу алата за поређење цијена.

2.5.3. Сарадња са Министарством енергетике и рударства Републике Српске

У циљу испуњења заједничких циљева у вези са функционисањем енергетског сектора Републике Српске и Босне и Херцеговине, Регулаторна комисија активно сарађује са Министарством енергетике и рударства Републике Српске. Сарадња са Министарством у току 2021. године обухватала је, између осталог, размјену стручних мишљења у оквиру следећих активности:

- Анализи остварења циљева удјела енергије из обновљивих извора енергије у бруто финалној потрошњи енергије у Републици Српској,
- Консултација у вези са активностима Енергетске заједнице и
- Учесћа у активностима на изради примарног законодавства у сектору енергетике у Републици Српској, као и на нивоу БиХ.

2.5.4. Сарадња са другим регулаторним комисијама

Током 2021. године, Регулаторна комисија сарађивала је са друге двије комисије које дјелују на простору Босне и Херцеговине: Државном регулаторном комисијом за електричну енергију (ДЕРК) и Регулаторном комисијом за електричну енергију у Федерацији Босне и Херцеговине (ФЕРК), на доношењу правила и прописа из своје надлежности, као и на размјени искуства и сазнања из појединих области регулаторне дјелатности.

Сарадња са регулаторним комисијама у Босни и Херцеговини остварена је кроз размјену искустава и информација, које су значајне за дјелокруг рада комисија, као и по питању доношења одлука када је ријеч о заузимању заједничког става када се ради о неком општем питању.

2.5.5. Сарадња са осталим институцијама

USAID – ЕРА пројекат, NARUC и Сарадња са Њемачким друштвом за међународну сарадњу

У септембру 2019. године, по завршетку пројекта ЕИА, покренут је нови петогодишњи Пројекат асистенције енергетском сектору (ЕРА), кроз који USAID помаже Босни и Херцеговини да привуче инвестиције и интегрише своје тржиште енергије у регионално и тржиште Европске уније. Овај пројекат пружа техничку помоћ у координисању, управљању и побољшању правног оквира и транспарентности у секторима електричне енергије и природног гаса. Кроз пројекат ће бити развијене и препоручене нормативне и друге мјере на свим нивоима власти, како би се осигурала усаглашеност легислативе енергетског сектора у Босни и Херцеговини са захтјевима ЕУ. Пројекат подржава и програм за адекватну комуникацију с јавношћу и подизање свијести у циљу промовисања либерализованог, тржишно уређеног сектора енергије, као и упознавање шире јавности са предностима промјена које се дешавају у енергетском сектору.

Стварање транспарентног и конкурентног законодавног и регулаторног оквира и интегрисање енергетског сектора БиХ у регионално и тржиште ЕУ је кључно за подстицање нових инвестиција, које доприносе диверсификацији извора, спречавању корупције и повећању сигурности снабдијевања.

Представници Регулаторне комисије директно учествују у активностима које у оквиру овог Пројекта проводе Радна група за израду Смјерница за виртуелне електране, Радна група израду Смјерница за операторе дистрибутивног система у успостављању Програма усклађености, Радна група за мрежна правила, Радна група за односе са јавношћу и Радна група за информациону безбједност у енергетском сектору.

У јулу 2021. године завршена је Анализа неусклађености са смјерницама за измјене и допуне дистрибутивних мрежних правила и пратећих правилника – Збирни преглед, чиме је завршена израда смјерница за измјене и допуне мрежних правила.

Од 2019. године, РЕРС активно учествује у регионалним пројектима USAID-а и NARUC-а „Ефикасно регулисање информационе безбједности, као и Дигитализација и информациона безбједност, те активностима Радне групе за информациону безбједност у оквиру USAID EPA пројекта. Учешћем у наведеним активностима и у више радионица које су обрађивале разне аспекте информационе безбједности, стекле су се претпоставке да регулатор припреми стратешки приступ за информациону безбједност у сектору електричне енергије.

Током 2021. године, представници Регулаторне комисије забиљежили су учешће и у сљедећим пројектима, односно иницијативама које су организовали Америчка агенција за међународни развој (USAID) и Национална асоцијација регулатора САД (NARUC):

- Глобални развој и просперитет жена: Унапређење жена лидера у енергетици,
- Информациона безбједност и
- Унапређење перформанси тржишта.

Представници Регулаторне комисије активно учествују и у реализацији пројекта Свјетске банке, у оквиру кога се припрема Студија о ликвидности тржишта електричне енергије у Босни и Херцеговини, пројекта Њемачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) Декарбонизација енергетског сектора у БиХ те у припреми Студије Енергетске заједнице о потенцијалу за примјену хидрогенских технологија.

Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске је и током 2021. године наставила активности на пројекту „Декарбонизација енергетског сектора у Босни и Херцеговини“. Пројекат је почео средином 2020. године у имплементацији Њемачког друштва за међународну сарадњу (GIZ). Концепт пројекта дефинише оквир техничке асистенције у областима имплементације стратешког оквира, законског и регулаторног оквира за енергетску ефикасност стамбених зграда, подстицање грађанске енергије из обновљивих извора као и имплементација тржишно оријентисаних шема подстицаја за обновљиве изворе енергије.

Пројекат „Декарбонизација енергетског сектора у Босни и Херцеговини“ се реализује кроз три под-пројекта:

- Јачање капацитета јавних институција за имплементацију стратешког оквира који се односи на декарбонизацију енергетског сектора,
- Развој програма енергетске ефикасности у сектору обнове стамбених зграда и
- Демонстрација иновативних процеса за подстицање обновљивих извора енергије у БиХ

Активности у оквиру под-пројекта „Демонстрација иновативних процеса за подстицање обновљивих извора енергије у БиХ“ даће допринос демонстрацији иновативних процеса који подржавају декарбонизацију енергетског сектора и транспарентној и тошковано-ефикасној примјени шема подстицаја за обновљиве изворе енергија у Босни и Херцеговини.

Пројекат подржава имплементацију активности у области наредна два под-процеса:

1. Подстицање концепта **грађанске енергије** базиране на обновљивим изворима енергије и
2. Подршка имплементацији **прве аукције** обновљивих извора енергије.

2.5.6. Учешће у раду конференција, семинара и других стручних скупова

Током 2021. године, чланови и запослени Регулаторне комисије учествовали су у раду конференција, семинара и других стручних скупова које организују друге институције, а који разматрају проблематику која је од значаја за регулаторну надлежност комисије, тј. која се односи на регулацију енергетског сектора и чији је циљ унапређење рада овог сектора. Присуство и учешће чланова и запослених у раду ових скупова првенствено се односи на:

- надзирање тржишта енергије,
- регулацију цијена и тарифа,
- обновљиве изворе енергије,
- регулацију сектора природног гаса,
- регулацију сектора нафте,
- инвестирање у енергетском сектору,
- међународне рачуноводствене стандарде,
- заштиту животне средине и изазове климатских промјена,
- енергетску ефикасност и
- енергетску будућност Балкана.

Обезбјеђујући присуство и активан рад на поменутим скуповима, представници Регулаторне комисије дају подршку бољој формулацији мјера и праваца дјеловања, те представљању интереса енергетског сектора из Републике Српске на правилан начин.

Истичемо да је учешће на овим скуповима, током 2021. године, у већини случајева, обезбијеђено путем интернет платоформи.

3. Запослени, организација и јавност рада

3.1. Запослени и организација рада у Регулаторној комисији

Рад Регулаторне комисије организован је и одвија се кроз саму Регулаторну комисију и њена четири сектора, како слиједи:

- ➡ Сектор за тарифе и тржиште,
- ➡ Сектор за дозволе и техничка питања,
- ➡ Сектор за правне послове и
- ➡ Сектор за финансијске и административне послове.

Сви запослени испуњавају услове прописане у складу са Правилником о раду и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Регулаторне комисије за енергетику Републике Српске, и стручно су оспособљени за послове које обављају.

3.2. Јавност рада Регулаторне комисије

Отвореност према јавности кроз консултације и комуникацију са свим заинтересованим представницима стручне, али и шире јавности је темељна оријентација у раду Регулаторне комисије која помаже провјери исправности предложених рјешења прије њиховог коначног усвајања. И у протеклој години, Регулаторна комисија је остварила контакте са представницима медијских кућа и широм јавношћу уопште. Стекавши више спознаја о раду и активностима Регулаторне комисије, јавност је показала већи интерес и тиме се више распитивала за дјелокруг рада Регулаторне комисије. Сем званичних обраћања јавних сервиса, у протеклој години Регулаторној комисији је упућен значајан број појединачних захтјева, како од стране физичких тако и правних лица. Анализирајући сегменте интересовања јавности, Регулаторна комисија редовно ажурира одговарајуће секције на својој интернет страници, тиме обезбјеђујући

континуиран преглед појашњења са питањима и одговорима за опште разумијевање шире популације.

Сваки образложен упит који је упућен на адресу Регулаторне комисије се разматра и даје се одговор. Све одлуке и рјешења из домена регулаторне надлежности, које донесе Регулаторна комисија, објављују се у Службеном гласнику Републике Српске и на интернет страници.

У поступцима који се односе на одобравање тарифа, издавање дозвола, заштиту купаца тј. рјешавање спорова као и приликом израде аката којима се дефинише обављање дјелатности из регулаторне надлежности, Регулаторна комисија организује јавне расправе и то: опште, техничке и формалне, које су отворене за јавност. У циљу прибављања коментара заинтересованих лица и јавности на правила и прописе, или било који други документ, Регулаторна комисија организује општу расправу. У циљу рјешавања техничких питања у току поступка и обраде процедуралних или суштинских питања, одржава се техничка расправа, а у циљу утврђивања одлучујућих чињеница на основу којих би Регулаторна комисија могла ријешити спор или одређене захтјеве – одржава се формална расправа. Обавјештења о одржавању јавних расправа се објављују у средствима јавног информисања, на интернет страници и на огласној табли Регулаторне комисије. Заинтересована лица, поред учешћа на јавним расправама, имају и могућност да путем достављања писаних коментара учествују у поступцима који се воде пред Регулаторном комисијом. Редовне сједнице и све врсте јавних расправа су отворене за јавност.

Регулаторна комисија је отворена за интерактиван приступ у смислу пружања одговора на питања упућена од стране заинтересованих лица која се односе на њен рад. На тај се начин јавност упућује и обавјештава о дјелокругу рада, притом формирајући јасну слику о реформи енергетског сектора и либерализацији тржишта енергије те уложи Регулаторне комисије у тим процесима.

4. Финансирање Регулаторне комисије

4.1 Финансирање

Финансирање рада Регулаторне комисије обезбјеђује се из годишњих накнада од енергетских субјеката, корисника дозвола за обављање једне или више енергетских дјелатности и једнократних накнада за дозволе које издаје Регулаторна комисија, како је прописано чланом 24. став 1. Закона о енергетици.

Регулаторна комисија је на 144. интерном састанку, одржаном 30.12.2021. године, утврдила Приједлог Буџета за 2021. годину, који је усвојен на 14. сједници Народне скупштине Републике Српске, одржаној 17.02.2021. године. У складу са Буџетом, а на основу одредби Закона о енергетици и Статута Регулаторне комисије, на 174. редовној сједници Регулаторне комисије одржаној 25. марта 2021. године, донесено је Рјешење о утврђивању регулаторне накнаде за 2021. годину, којим је корисницима дозвола за обављање енергетских дјелатности утврђен припадајући износ регулаторне накнаде за предметну годину.

4.2. Ревизорски извјештај

Статутом Регулаторне комисије прописана је обавезна годишња ревизија финансијских извјештаја. У току 2021. године, извршен је избор независног ревизора у поступку јавне набавке.

Изабрани независни ревизор „ЕФ РЕВИЗОР“ д.о.о. Бања Лука је, у складу са уговореном динамиком, извршио ревизију финансијских извјештаја, изразио ревизорско мишљење и 19.04.2022. поднио извјештај Регулаторној комисији. Извјештај независног ревизора слиједи у наставку текста.

Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

*Predsjedniku i članovima Regulatorne komisije za energetiku
Republike Srpske Trebinje*

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja *Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske Trebinje* (u daljem tekstu: Regulatorna komisija) koji obuhvataju bilans stanja (izvještaj o finansijskom položaju) na dan 31. decembra 2021. godine, bilans uspjeha (izvještaj o ukupnom rezultatu u periodu), izvještaj o promjenama na kapitalu i bilans tokova gotovine (izvještaj o tokovima gotovine) za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijske pozicije Regulatorne komisije na dan 31.12.2021. godine i njene finansijske uspješnosti i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj.

Osnov za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovljen *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Mi smo nezavisni u odnosu na Regulatornu komisiju, u skladu sa *Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Osim pitanja o kojima je bilo riječi u pasusu *Osnov za mišljenje* i pasusu *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*, odlučili smo da ne postoje druga ključna pitanja revizije koja treba razmatrati u našem izvještaju.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Regulatorne komisije je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Regulatorne komisije da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Regulatornu komisiju, ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi. Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Regulatorne komisije.

(nastavlja se)

Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske
(nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške, i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjeravanje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalne pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usljed kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i odražavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed kriminalne radnje ili greške, osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su odgovarajući za te rizike i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usljed greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.

Stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Regulatorne komisije.

Vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

Donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezanu objelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se baziraju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posljedicu da imaju da Regulatorna komisija prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

Vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, i da li su u finansijskim izvještajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlaštenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vrijeme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlaštenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

(nastavlja se)

Регулаторна комисија за енергетику Републике Српске
(*nastavak*)

Od pitanja koja su saopštena licima ovlaštenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije. Partner u angažovanju na reviziji na osnovu kog je sastavljen ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Srećko Vidović.

EF REVIZOR d.o.o.
Banja Luka, Gajeva broj 12
Datum: 19.04.2022. godine

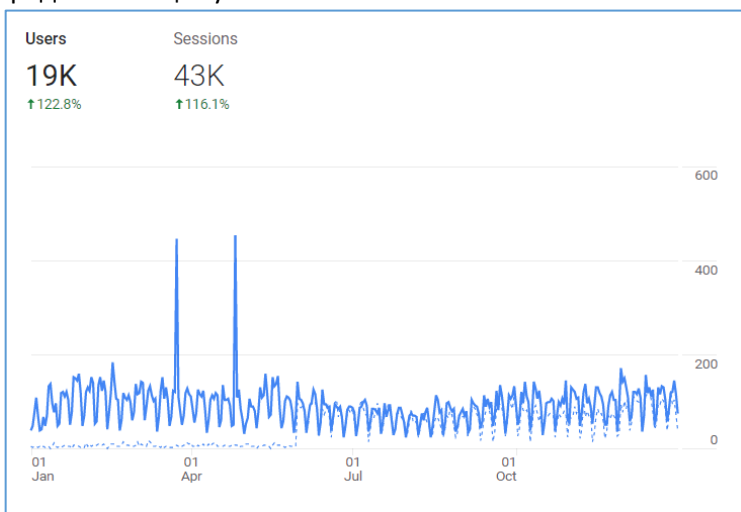
Direktor
Nevenka Stanić, dipl. pravnik

Ovlašćeni revizor
Srećko Vidović

5. Информациони систем Регулаторне комисије

У склопу редовног одржавања стабилности и сигурности рачунарског система Регулаторне комисије, извршена је набавка права (лиценци) за даље кориштење (update и upgrade) антивирусног софтвера на радним станицама, серверима и Juniper firewall уређају. Такође је извршена и редовна годишња надоградња софтвера за сервер електронске поште и његове антивирусне компоненте, MDaemon Email Server i MDaemon Antivirus (Security Plus). У склопу редовног одржавања система за управљање документацијом (eDMS), у октобру 2021. године је потписан уговор о наставку постгарантног одржавања са предузећем „M&I SYSTEMS“ д.о.о. Бања Лука, које је овај програмски пакет, у конзорцијуму са „SRC – системске интеграције д.о.о. Београд“, имплементирало почетком 2011. године. Овај систем је у потпуности интегрисан у све сегменте пословања Регулаторне комисије и представља неопходно средство за рад и праћење пословних процеса. Главне хардверске компоненте рачуарске мреже Регулаторне комисије су биле предмет редовног одржавања при чему је задржана постојећа серверска структура, а двије радне станице су зановљене.

Током 2021. године, интернет страница Регулаторне комисије, www.reers.ba – путем које се јавност информисе о актуелностима из надлежности Регулаторне комисије – имала је према подацима Google Analytics сервиса укупно 42.538 сесија, чија је дистрибуција на годишњем нивоу приказана на дијаграму број 2.

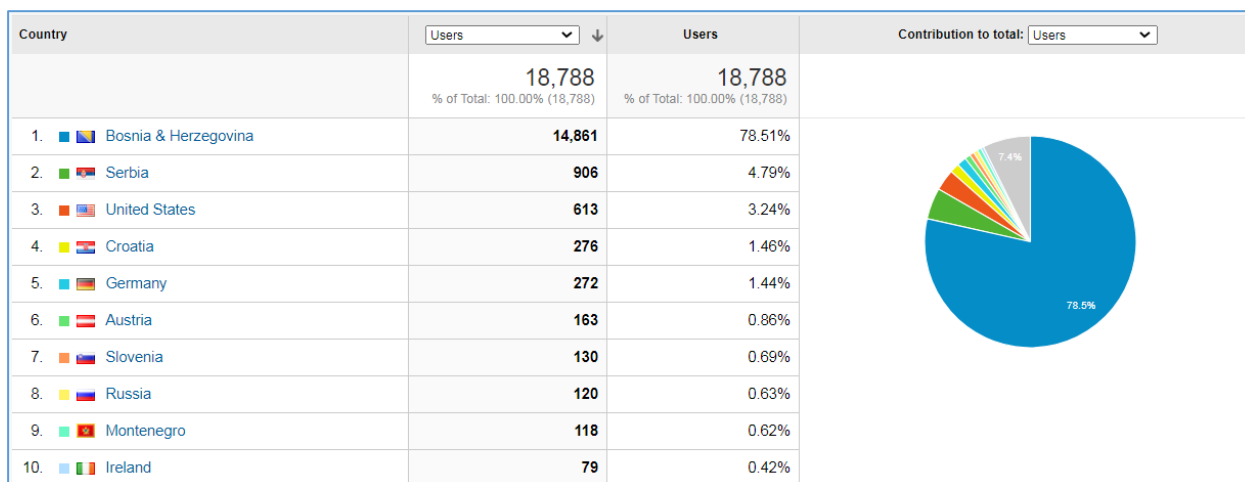
Слика 2 – Преглед дистрибуције саобраћаја на интернет страници Регулаторне комисије током 2021.

Page	Pageviews	Page Value
/	31,971	\$0.00
/obnovljivi-izvori-energije/	7,369	\$0.00
/kategorija/obavjestenja/	6,232	\$0.00
/kategorija/odluke-i-zakljucci/	4,025	\$0.00
/obnovljivi-izvori/ser...roizvodno-postrojenje/	4,019	\$0.00
/tarifni-sistem-i-cije...na-energija/?pismo=lat	3,384	\$0.00
/dozvole/	3,339	\$0.00
/?pismo=lat	3,286	\$0.00
/nacrti-dokumenata/	2,675	\$0.00
/tarifni-sistem-i-cijena/elektricna-energija/	2,591	\$0.00
Jan 1, 2021 - Dec 31, 2021 ▾		
PAGES REPORT >		

Странице које су посјетиоцима интернет локације Регулаторне комисије биле најинтересантније током 2021. године, приказане су на слици лијево.

Слика 3 – Најчешће посјећиване странице на интернет локацији Регулаторне комисије током 2021.

На слици бр. 4, приказана је статистика посјећености интернет странице Регулаторне комисије током 2021. године, узевши у обзир земље у окружењу и шире.

Слика 4 – Посјећеност интернет странице Регулаторне комисије по земљама из окружења и шире током 2021.